

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 28 (2679) 2001 LIEPA-JULY 10

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD. • MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3 • CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Mokslo metus baigus

Po ilgos šiaurietiškos žiemos, vasaros pradžia daugeliui sukelia malonius jausmus. Tai atsilaidimo laikotarpis, kada išsisklaido žiemos niūrios nuotaikos, gamta atskleidžia savo gėrybes ir žmogui nereikia susigūžusiam gintis nuo jos rūstumo. Vasara ypatingai džiaugiasi jaunimas, mokslo metams pasibaigus. Šilčiausi mėnesiai jiems reiškia laisvę ir įdomias keliones bei stovyklas.

VISAIS laikais beveik kiekvienas jaunuolis kratosi mokyklos, nemėgsta jos taisyklių ir uždavinių. Tačiau, kaip visi suaugusieji žino, o ir pats jaunimas giliau pamąstęs supranta, juk sveika, naudinga ir net būtina jiems laikytis mokyklinės tvarkos. Jie tai pripažįsta tik baigę įvairias mokslo, ypač gimnazijos, pakopas. Tomis temomis ir nuaidi mokyklų užbaigimuose tradiciškai tariami pačių abiturientų atsisveikinimo žodžiai: kaip įkūrėdavo vieni ar kiti mokyklos gyvenimo bruožai, kaip svarbu iš tikrųjų buvo mokytis, kaip smagu buvo su bendraklasiais draugauti ir "kentėti". Auditorijoje besiklausantys mokytojai bei tėvai šypsosi. Ką jie galvoja? Ką mato? Pirmiausia pastebi kaip greitai laikas bėga. Žaibiška akimirka išaugę iš vaikų į jaunuolius dabar stovi pasiruošę rinktis naujus, įvairius gyvenimo kelius. Džiugu, kad jie užbaigę vieną svarbią dalį savo lavinimosi, atliko prasmingą uždavinį - vieni lengvai, kiti su didelėmis pastangomis.

KARTU gaila tų mažų dienų, kada viskas klostėsi paprasčiau. Dabar prieš akis sudėtingesni rūpesčiai, kurių baigiantieji dar net nesuvokia. Jiems jaunystė atrodo kaip amžina vasara. Įgiję šiek tiek žinių, jaunuoliai iš dalies jaučiasi visa galintys, daug išmanantys. Jie betgi dar nežino, kad pasaulis yra daug platesnis, negu tas ratas, kuriame jie ligšiol sukosi. Ar jie įsisaugonino tas brandumui reikalingas pamokas, be kurių tolimesnis kelias bus keblus? Tai pareigingumas, dora, pakantumas, dvasingumas, atidumas, draugiškumas, pagarba sau ir kitam. Pamokų yra daug, o kas galėjo suspėti jas visas perduoti? Vieni greičiau, kiti vėliau jas suprato, o dar trečioms užtruks daug metų. Yra ir tokių, kuriems niekad jos nebus aiškios, deja, ne visi sugeba arba nori tuos mokymus priimti. Tėvai ir mokytojai vaikams nuo mažens jas skiepija įvairiais būdais. Gimnaziją bebaigia atsisveikina iš dalies su jais, savo artimiausiais globėjais, nes tolimesniame kelyje jie žengia jau beveik vieni. Jų mokytojai nebebus jų atidūs auklėtojai, tėvai nebeis teirautis, kaip jiems sekasi. Jaunuoliai turi patys daryti daugelį sprendimų, kurie nulems ateities kelius - ar jie bus tiesūs ir platūs, ar siauri, vingiuoti. Ne visi turi eiti vieni. Laimingi tie, kurie palaiko šiltus ryšius su šeima, gali ilgai bendrauti, dalintis ir tartis įvairiais gyvenimo klausimais bei įvykiais. Tai yra įmanoma išlaikyti tik abipusėmis pastangomis.

Daug gražių linkėjimų girdima mokyklų pabaigtuvėse. Gerų auklėtojų ir juo labiau tėvų širdyse jie yra patys giliausi ir nuosirdžiausi. Šalia viso kito, jaunuoliams linkima dvasinio ir proto šviesumo sveikata pagrįsti savo sprendimus, ištvermės laikytis savo pasirinkto kelio bei užsibrėžtų tikslų ir nepasiduoti kenksmingai pagundai. Prasmingiausias laimėjimas gyvenime yra užsiimti tuo, kas mėgstama, kas uždega, domina, išpildo lūkesčius. Švietėjų, auklėtojų, tėvų didžiausias noras, kad jaunimas narsiai, kūrybingai imtųsi ateities darbų, nemenkintų praeities ar kitų mąstymo, vis žengtų pirmyn ir aukštyn! RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

Švenčiame 134-tą gimtadienį

Kanados daugiakultūrinė bendruomenė, kuri dažnai švenčia savo šventes, minėjimus bei sporto laimėjimus atskirose grupėse, liepos 1 mini bendrą visiems šventę - Kanados dieną. Pradedant toliausiu rytuose kampeliu Newfoundlande, kai prie Signal Hill (kur 1901 metų gruodžio 12 G. Marconi laukė pirmųjų radijo bangų atkeliavimą iš Europos) susibūrę laukia saulės patekanti virš Atlanto vandenyno ir baigiant Yukon teritorija, toliausioje vakarų pusėje, per septynias laiko zonas kanadiečiai tą dieną džiaugiasi koncertais, paradais, gegužinėmis, fejerverkais; daugelyje vietovių tą dieną būna įvesdinami nauji piliečiai. Ne vienas ta proga prisimena, kad septynis metus iš eilės Jungtinės Tautos paskelbė Kanadą geriausią pasaulio gyvenimo vieta.

Kanadiečiai žmonijai padovanojo nemažai įvairių svarbių ir ne taip svarbių išradimų bei patobulinimų, pradedant insuliniu diabetikams ir baigiant ledo ritulio vartininko apsaugine veido kauke. Tarp kitų paminėtini elektriniai vargonai, užtrauktukai (zipper), žaliųjų plastikiniai šiukšlių maišai, gaivinantis toberger alė, plokščios rogės (tob-

ggan), sniegpūtė (snow blower), motorizuotos rogės, dažymo velenas (paint roller), IMAX kino filmų aparatūra, Canadarm robotinė ranka erdvių tarnybai. Kanadiečiai (ateiviai iš Skotijos) geležinkelio statybos inžinierius Sir Sanford Fleming sugalvojo dar ir dabar naudojamą sistemą, kuria žemės rutulys buvo padalintas į 24 laiko zonas. Krepšinį dr. James Naismith pradėjo JAV, bet jis gimęs Kanadoje; telefoną išrado Kanadoje gyvenęs, Skotijoje gimęs, JAV investitorius padedamas Alexander Graham Bell; žymiausias amerikiečių didvyrio Superman ko-autoris buvo torontietis Joe Shuster. Guinness pasaulio rekordų knygoje galima rasti ne tik aukščiausią pasaulio bokštą, Toronto CN Tower, bet ir kanadietį Jack McKenzie, kuris būdamas 77 metų amžiaus (seniausias žmogus) nukeliavo slidėmis į Šiaurės ašigali; Wong Yui Hoi iš Br. Kolumbijos, kuris pradėjo snieglentės slidinėjimo sportą būdamas 75 metų - seniausio amžiaus, ir daug kitų įdomybių.

Svarstant 1860 metais kaip pavadinti naująją šalį Šiaurės Amerikos kontinentu, buvo pasiūlyta Colonia nuo žodžio ko-

Toronto Maironio mokyklos VIII skyriaus moksleiviai, atlikę meninę programą mokslo metų pabaigtuvėse Anapilio salėje

Argentinos lietuvių tautinių šokių grupės "Nemuno" šokėjai, pasiruošę koncertui

Pakeliui į Europos sąjungą

Lietuva, besiruošdama į Europos sąjungą, turėtų gerai apgalvoti tą žygį, susijusį ne tik su nauda, bet ir pavojais

DR. JONAS KUNCA

ES idėja yra kilni: užbaigti tarpusavio karus, kurie kankino Europą iki 1945 m., padėti neturtinčioms šalims, pašalinti diskriminaciją, stabdyti aplinkos teršimą ir reguliuoti bendrovių veiklą. Bet laikui bėgant į šį procesą įsimašė korporacijos ir globalizmas su pasipelnymo siekais.

Prieš 17 metų apie 15 didžiųjų korporacijų susibūrė į Apskritą Europos stalą, siekdamas atstovauti narių interesams Europoje. AES nariai susirenka kas 6 mėnesiai aptarti savo veiklos. ES komisija labai atsižvelgia į tos grupuotės pageidavimus, kurių dėka buvo pastatytas tunelis, jungiantis Angliją su Prancūzija, tiltas tarp Danijos ir Švedijos ir greitis Europos traukinių.

Ypač daug dėmesio AES kreipia į ES plėtrą. Siekiama,

lonija, Tuponia sulipdžius pirmąsias raides nuo aptarimo The United Provinces Of North America, ar net Efisa vėl panaudojant pirmąsias raides etninės mišrainės English, French, Irish, Scottish, German, Aboriginal. Apistota prie dabartinio vardo Canada, kuris čiabuvių kalba reiškė "didelį kaimą". Tikrai didelis kaimas su 31 milijonų gyventojų...

Plk. ltn. Thomas Gilday, Antrojo pasaulinio karo dalyvis, apdovanotas Distinguished Service Order už narsumą kovojant ties Monte La DiFensa Italijoje, mirė sulaukęs 91 metų Toronte. Jis savo karinę tarnybą pradėjo 1932 metais Montrealyje. Karui prasidėjus buvo paskirtas bendrą JAV-Kanados First Special Services Force dalinį, kuris vėliau buvo vokiečių pramintas Velnio brigada. Kai kurie šio dalinio žygiai buvo 1968 metais pavaizduoti filme The Devil's Brigade su William Holden. Praleidęs 98 dienas Anzio prieilijtyje, plk. ltn. Gilday įvedė savo batalijoną į Romą - tai buvo pirmas sąjungininkų kariuomenės dalinys įžygiavęs į Amžinąjį miestą. Po karo T. Gilday gyveno Sudbury ir Toronte, 1999 metais buvo išrinktas Kanados (Nukelta į 6-tą psl.)

kad naujai priimtose šalyse būtų kuo mažesni mokesčiai pramonėi, leidžiama užsieniečiams pirkti žemę ir paskubinti privatizaciją, kartu pristabdant vietinių kapitalų dalyvavimą joje. Atrodo, kad ES to ir reikalauja iš norinčių į ją įstoti valstybių.

Atseit, AES yra globalizacijos irankis, kuris vyrauja ES politinėje veikloje. Globalizacija skamba šauniai, bet tikrumoje ji tarnauja didžiųjų korporacijų tikslams. Laisva rinka ir laisvas kapitalo judėjimas teoriškai yra prieinamas visiems, bet tikrumoje neturtinčios šalys ta privilegiją pasinaudoja neįstengia. Pavyzdžiui, pasitvirtinti Amerika eksportuoja žemės ūkio gaminius neva be subsidijų. Bet ji jas apeina teikdama savo žemės ūkiui 23 milijardų išimtinio stovio pagalbą. Taip amerikietis žemdirbys gali parduoti užsieniui savo gaminius už labai žemą kainą, kuri nepadengia gamybos išlaidų. Skurdesnės šalys tokios paramos savo žemdirbiams teikti neturi iš ko. Taigi jos ir negali konkuruoti su turtingų kraštų žemdirbiais net ir vidaus rinkoje. Žemdirbystė ten tampa nepelninga ir bankrotuoja. Šalys, kurios nori įstoti į ES, privalo gerai apskaičiuoti, kiek toks įstojimas atneštų naudos ir

kiek nuostolių. Iš kitos pusės, ES neturtinčioms narėms duoda paramą, kad pamažu išlygintų gyvenimo lygio skirtumus. Dėl to Ispanija, Portugalija ir Graikija neblogoi gyvena, nepaisant jų atsilikusios pramonės ir žemės ūkio. Mincios valstybės nenori ES plėtos, nes tai sumažintų jų gaunamą paramą iš turtingesnės ES dalies.

Taigi įstojimas į ES yra susijęs su Lietuvai naudinga nauja padėtimi, bet kartu ir galimais pavojais. Būtina gerai apgalvoti pasirašinėjant naujus įsipareigojimus ir numatyti jų pasekmes. Gal dar reiktų priminti, jog įstojimas į ES Lietuvos saugumo negarantuotų. Tam reikia tapti ŠAS (NATO) nare. Lietuvai naudingiau pirma įstoti į šią organizaciją, o dėl ES narystės kantriai derėtis, stengtis išgauti kai kurių prioritetų atidėjimą kuo ilgesniam laikui. Be to, atviraiariant, mūsų šalis dar nėra pasiruošusi įsijungti į Europos valstybių šeimą. Pirmiau reikia pagerinti žemdirbystę, sumoderninti pramonę, sutvarkyti biudžetą bei užsienio prekybos balansą ir, svarbiausia, įgyvendinti tvarką bei drausmę pačioje administracijoje. Tuo būtų užkirstas kelias korupcijai.

Aukštieji Lietuvos pareigūnai, susitikę Romoje - kardinolas A. J. BAČKIS ir ambasadorius Vatikanui K. LOZORAITIS

Savaitė Lietuvoje

Naujas premjeras - Brazauskas

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus liepos 2 d. seimui pateikė socialdemokratų partijos vado Algirdo Brazausko, buvusio Lietuvos prezidento, kandidatūrą į ministerio pirmininko pareigas. Kaip rašo Lietuvos rytas, jis aiškines, jog jo sprendimą lėmė seimo daugumos išsakyta pageidavimas ir Lietuvos Konstitucija.

Liepos 3 d. už A. Brazauską balsavo 84 parlamentarai, prieš - 45, susilaikė - 8. Iš viso seimo posėdyje dalyvavo 132 iš 141 seimo narių. Prieš jo kandidatūrą balsavusių buvo 29 Liberalų, 9 Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) ir 5 Jungtinės frakcijos atstovai. Konservatorių frakcijos seniūnas Andrius Kubilius perspėjo, kad balsavę už A. Brazauską perka "katę maiše ne tik sau, bet ir visai Lietuvai".

Bijoma, kad A. Brazausko vadovaujama vyriausybė gali atbaidyti Vakarų investuotojus ir sukelti grėsmę Lietuvos strateginiams interesams. Liepos 2 d. Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje buvo surengta demonstracija visuomeninių organizacijų, protestuojančių prieš A. Brazausko skyrimą premjeru.

Naujas ministrų kabinetas

Liepos 5, ketvirtadienį, prezidentas Valdas Adamkus pasirašė dekretą, kuriuo patvirtino premjero Algirdo Brazausko pasiūlytus kandidatus į ministerius. Naujajį ministrų kabinetą sudaro: ministras pirmininkas Algirdas Brazauskas, ūkio ministeris Petras Povilas Česna, finansų - Dalia Grybauskaitė, susisiekimo - Zigmantas Balčytis, kultūros - Roma Dovydenienė, krašto apsaugos - Linas Linkevičius, teisingumo Vytautas Markevičius, švietimo ir mokslo - Algirdas Monkevičius, užsienio reikalų - Antanas Valionis, sveikatos apsaugos - Konstantinas Romualdas Dobrovolskis, vidaus reikalų - Juozas Bernatoniš, žemės ūkio - Kęstutis Kristinaitis, socialinės apsaugos ir darbo - Vilija Blinkėvičiūtė, aplinkos - Arūnas Kundrotas.

Susitarė su Rusija

Birželio 14 d. buvo pasirašyta naftos perdavimo bendrovės "Mažeikių nafta" sutartis su Rusijos bendrove Jukos dėl ilgalaikio naftos tiekimo. Respublikos/LGTIC žiniomis, sutartis buvo pasirašyta lėktuve, skrendančiame iš Frankfurtu į Vilnių. "Sandėris, po kurio dalis didžiausių Lietuvos bendrovių akcijų gali atitekti rusams, buvo toks slaptas, kad Vilniaus oro uoste Williams ir Jukos vadovai vaizdavo vienas kito nepažįstą, o žmogus iš Rusijos pusės, pasirašęs susitarimą, žurnalistams teigė nesąsijęs su Jukos."

Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui buvo pranešta apie sutartį birželio 15 d. Jis su mi-

nisteriu pirmininku, ūkio ministru bei su sutartimi susijusių firmų pareigūnais tą dieną aptarė vyriausybei teikiamą svarstyti sutartį dėl ilgalaikio naftos tiekimo ir akcijų įsigijimo. Prezidentas sveikines šį susitarimą ir sakė remsiąs vyriausybės siekius jį įgyvendinti, rašo ELTA/LGTIC.

Rusija ieško garantijos

BNS/LGTIC žiniomis, Rusijos Dūmos tarptautinių reikalų komiteto pirmininkas Dmitrijus Rogozinas pasiūlymu, Rusija patvirtins sienos su Lietuva sutartį su sąlyga, kad ji galios tik pasirašius papildomą susitarimą dėl Karaliaučiaus srities, būtent, kad bus sudarytos Karaliaučiaus srities gyvybinei veiklai palankios sąlygos, kai Lietuva įstos į Europos sąjungą (ES). Jo nuomone, tokią sutartį reikėtų pasirašyti su ES. Rusijos Dūmos atstovai buvo žadėję, kad sienos su Lietuva sutartis bus patvirtinta šių metų birželio mėnesį. Sutartis buvo pasirašyta 1997 metais, o Lietuvos seimas ją jau patvirtino.

Sėkminga derybų eiga

ELTA/LGTIC žiniomis, Liuksemburge birželio 11-12 d.d. vyko Europos sąjungos (ES) konferencija, kurioje dalyvavo užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis bei vyriausias Lietuvos "euroderybininkas" Petras Austrėvičius. Europos komisijos plėtros komisaras Gunter Verheugen pažymėjo, kad Lietuva pastaruoju metu pasiekė puikią pažangą, sėkmingai įgyvendindama savo įsipareigojimus. Priimti bankroto, įmonių restruktūrizavimo, Lietuvos banko bei lito susiejimo su euro įstatymai, stiprinama administracinė sritis. ES pirmininkaujanti Švedijos užsienio reikalų ministrė Ana Lindh nuomone, Lietuvos rezultatai yra labai įspūdingi. Lietuva per pastarąjį pusmetį yra sutarusi dėl 10 sričių, pernai baigtos derybos 7 srityse. Iš viso derybose dėl narystės ES valstybės kandidatės turi susitarti dėl 31 derybinio skyriaus. Tačiau dabar derybos pereis į svarbesnį tarpinį, todėl jos gali tapti sunkesnės ir lėtesnės.

Ruošiasi naftos gavybai

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus tarėsi su užsienio reikalų ministru Antanu Valioniu, aplinkos ministru Henriku Žukausku bei Valstybės saugumo departamento direktoriumi Mečiu Laurinkumi dėl Rusijos Karaliaučiaus srityje Baltijos jūroje tęsiamų paruošiamųjų naftos gavybos darbų. Naftos gavybai ruošiamo telkinio "D-6" pajėgumas yra tarp 8 ir 12 mln. tonų naftos.

Kaip rašo BNS/LGTIC, Lietuva nėra gavusi atsakymo į 2001 m. pabaigoje Rusijai pasiūlytą 2-ą psl.)

Šiame numeryje

Mokslo metus baigus

Patys jaunuoliai turi apsispręsti dėl savo ateities

Pakeliui į Europos sąjungą

Lietuvai ši sąjunga naudinga, bet susijusi su pavojais

Žiniasklaida iškelia ir murkdo

Negatyvioji spauda smukdo tautą

Spausdintas žodis - tautos gaivintojas

Jei ne knygnešiai ir vyskupas Valančius, nebūtų laisvos Lietuvos

Laimės žvaigždėi vedant

Zofija Rūta Strimaitienė, Čiurlionių šeimos atžala

Besigrumiant su okupantais

Dokumentinė knyga apie Lietuvos laikinąją vyriausybę

Neužmirštama Lietuvos kankinė

Sibiro tremtinių maldaknygės autorė Adelė Dirsyte

Rektorius apsaugojęs Vilniaus universitetą

Prof. Jonas Kubilius, švenčiantis 80 metų sukaktį

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Publications Mail – PAP Registration No. 9408. CPM 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius, G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$45, mėmė – \$55, garbės – \$65. Oro paštų į užjūrius – \$145, paprastu paštu – \$50. Amerikoje – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalai kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$45.00, patron \$55.00, sponsor \$65.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

Prieš Sekmines birželio 1 – 3 d.d. Vilniuje buvo einamas didysis Kalvarijų kryžiaus kelias. Vilniaus Kalvarijos nuo seno garsėja Kryžiaus keliu ir atlaidais, pritraukiančiais daugybę maldininkų ir trunkančiais nuo pirmojo gegužės sekmadienio iki rugsėjo 14 d. Pagrindinė atlaidų diena – Sekminės. Birželio 1, penktadienį, Kryžiaus kelią ejo kunigai ir vienuoliai, taip pat kardinolas A. J. Bačkis, vyskupai E. Bartulis ir J. Boruta, S.J. Birželio 2 d. buvo skirta jaunimui – pradėta Mišiomis ir baigta linksma vakarone vaikams. Sekminių dieną, birželio 3, Kalvarijų kryžiaus kelią ejo nemaža minia žmonių, vadovaujama kardinolo A. J. Bačkio. Per 4-rias valandas buvo applančytos 35 Kryžiaus stotys, nueita 12 kilometrų. Šv. Kryžiaus atradimo šventovėje kardinolas lietuvių ir lenkų kalbomis atnašavo Mišias. Buvo teikiamas ir Sutvirtinimo sakramentas. Kardinolas A. Bačkis savo pamokslė pabrėžė Šventosios Dvasios svarbą žmogaus gyvenime. Kardinolas, cituodamas popiežių Joną Paulių, pažymėjo, kad šventumo keliu galima eiti tik padedant Šventajai Dvasiai. Vilniaus Kalvarijų kryžiaus kelias iki rugsėjo 14 d. bus einamas kiekvieną penktadienį.

Iki 1990 metų kasmet gegužės 18-20 d.d. rengiamame tarptautiniame piligrimų žygyje į Lurdą daugiausia dalyvaudavo kariuomenės dalinių atstovai iš Vakarų Europos. Nuo 1991-ųjų prisidėjo Vengrijos, Lenkijos, Monako ir Čekijos piligrimai, o nuo 1994 m. įsijungė ir Lietuvos kariuomenės atstovai. Į pastarąjį 2001 m. 43-čiąjį žygį susirinko apie 30,000 karių iš 28 valstybių. Lietuvai atstovavo 14-ka karininkų ir generolo Jono Žemaičio karo akademijos kariūnų. Šiais metais šis žygis Lietuvos kariams buvo ypatingesnis. Mat įsteigus Lietuvos kariuomenės ordinariatą, (vyskupui tapus vyr. dvasiniu kariuomenės vadovu) Lietuvos ka-

riuomenė įgavo kitokį, svaresnį statusą tame tarptautiniame renginyje. Ypatingą dvasinį piligrimų nusiteikimą sustiprino su Lietuvos kariais dalyvavęs Lietuvos kariuomenės ordinaras vysk. E. Bartulis. Pasak vyskupo, svarbiausia, kad Lurde patirtas dvasinis ryšys ir Dievo artybė pasklistų visoje Lietuvos kariuomenėje.

Maskvoje gegužės 25-27 d.d. paminėtas Katalikų Bendrijos struktūrų įsteigimo Sov. Sąjungos teritorijoje dešimtmetis. Ta proga Maskvoje vyko biblinis ekzeziologinis simpoziumas *Ir pragaros vartai jos nenugalės*. Jame dalyvavo Šv. Tėvo atstovas arkiv. Jean-Louis Tauran, 4-rių Rusijos federacijos teritorijoje esančių apaštališkųjų administratūrų vyskupai, svečiai iš buvusių sovietinių respublikų ir kitų kraštų. Dalyvavo ir Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas arkiv. Sigitas Tamkevičius. Rusijos europinės dalies lotynų apeigų katalikų apaštališkasis administratorius arkiv. Tadeusz Kondrusiewicz džiaugėsi religinio gyvenimo atgijimu Rusijoje. Prieš 10 metų buvo tik 10 parapijų, aptarnaujamų 8 kunigų, daugiausia vyresnių kaip 80 metų. Šiuo metu Rusijos federacijoje yra 220 parapijų ir apie 300 mažesnių, registruotų grupių. Darbuojasi apie 215 kunigų, iki 230 seselių vienuolių. Nuo 1993 m. veikia Katalikų dvasinės seminarijos Sankt Peterburge. 1999 m. pirmą kartą Rusijoje įšventinti vietiniai katalikų kunigai. Dešimtmčio paminėjimo viršūnė – Mišios, celebruotos dvidešimt vyskupų gegužės 27 d. Šv. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo katedroje. Arkiv. J. L. Tauran popiežiaus vardu pareiškė džiaugsmą sukaityvų proga, taip pat pasigėrėjimą tikinčiųjų išterme išlaikant tikėjimą persekiojimų metais. Taip pat priminė, kad Šv. Tėvas karštai trokšta, jog Katalikų ir Ortodoksų Bendrijos galėtų žengti kartu.

Savaitė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

siųstą notą dėl šios veiklos. Rusija yra prisijungusi prie Helsinkio pasirašytos aplinkos apsaugos Baltijos jūroje sutarties, pagal kurią apie bet kokius pradėtus darbus kaimyninėms valstybėms turi būti pranešama ir turi būti pateikta ekologinė apžvalga. Šiuo klausimu užsienio reikalų ministeris tarėsi su Rusijos ambasadoriumi Lietuvoje Jurijū Zubakovu, kuris pranešė, jog iš Karaliaučiaus srities vicegubernatoriaus sužinojęs, kad naftos platformoje vyksta tik jos sutvirtinimo darbai.

Luksemburgas didina paramą

BNS/LGTIC skelbia, kad Lietuvos užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis, viešėdamas Luksemburge birželio 21 d., susitiko su to krašto vicepremiere ir užsienio reikalų ministere Lidi Polfer. Ji pranešė, kad Luksemburgas didina savo indėlį į Ignalinos atominės elektrinės (IAE) uždarymo fondą, nuo 1 mln. eurų iki 1.5 mln. eurų (3.6 mln. iki 5.1 mln. litų). Pagal dabar galiojančią energetikos strategiją ir kitus įstatymus, Lietuva įsipareigojo uždaryti pirmąjį IAE bloką iki 2005 m. Valstybės, aukojančios uždarymo fondui, yra pažadėjusios skirti apie 215 mln. eurų. RSJ

Vyskupas Motiejus Valančius. Varnių katedra. Paveikslas restauruotas 1975 m. Elenos Šmigelskaitės (1908-1986). Iš Lietuvos katalikų mokslo akademijos leidinio "Metraštis XVIII"

Žiniasklaida iškelia ir murkdo

Ji Lietuvoje atlieka svarbų vaidmenį vienaip ar kitaip nuteikdama žmones. Negatyvioji žiniasklaida smukdo tautą, pozityvioji ją kelia. Deja, pastarosios pajėgumas yra kol kas mažesnis

IGNAS MEDZIUKAS

Gydytoja iš Kauno savo laiske į JAV rašo:

Manau, kad per ateinančius Lietuvos Seimo rinkimus žmonės bus visai pasimetę. Rinkunsię dabartinę valdžią jau spėjo nusivilti, o kiti, buvę valdžioje, irgi stebuklų neparodė. Vis tik tai "švariausi" konservatoriai (be Vagnoriaus šutvės). Bet Landsbergis ir dabar dar kartais spaudos ir televizijos puolamas, nors atrodo nėra už ką. Na, o daugiau vadų nelabai matyti arba jų nerodoma. Visame tame juodinantį vaidmenį atlieka žiniasklaida. Sugėbėjo taip viską sujaukti, apjuodinti dorus žmones, iškelti, išaukštinti nežinia kieno remiamus labai naiškius asmenis, kad nesinori nei televizijos žiūrėti, nei laikraščius skaityti. Susidarė įspūdis, kad dirbamasis sistemos apgalvotas darbas žurnalistų rankomis, sukeliant pasimetimą visuomenėje, kad savi visi blogi, nesvarūs. Taigi, kad tik per sekantį rinkimus nesulauktume "baltesnių angelų" iš rytų, apie kuriuos mažiausio žinome. Jau ir taip rusų kapitalas Lietuva apipynęs, prisidengdamas vietinių statytinių pavardėmis. O rinkėjus pas mus nesunku nupirkti, ką parodė praėjusieji rinkimai.

Žiniasklaida ant pakylės

Vieno laikraščio redaktorė iš Lietuvos vakarų savo laiske rašo:

Brangsta degalai, benzinas, dujos, darbo vietų nedaugėja, atlyginimai nekyla. Bet tai tik bendras fonas, kurio tamsias spalvas paryškina etatiniai pesimistai. Tai tokie veikėjai, kurie nenori matyti nieko pozityvaus, o į viską žiūri lyg užsidėję tamais akiniais. Jiems tas nepriklausomybės dešimtmetis vidinė laisvei neatnešė pokyčių, nes buvo prapratę ir negali atprasti nuo buvusios lygiavos ir gerovės.

Jaunimas nėra toks blogas, kaip kartais parodoma. Yra daug gabių, mastančių jaunuolių. Gaila, kad Lietuvoje jiems nėra kur atsiskleisti ir įsitvirtinti. Aišku, šalyje yra daug žiaurumo, žudynių, apie kurias su pasimėgavimu rašo mano kolegos žurnalistai. Dėl to spaudos dienos proga Lietuvos inteligentų grupė parašė kreipimąsi į Prezidentą. Tačiau viskas apsiriboję keleto dienų karštomis diskusijomis per radiją ir šiek tiek spaudoje. Ir dabar vėžimas važiuoja toliau tuo pačiu keliu, nes Lietuvoje žiniasklaida yra kaip dievaitė, iškelta ant pakylės. Ja pasitikima ir klausoma labiau negu Šventraščio žodžio.

Žmones traukia daugiau aprašymai apie smurtą ir juodus

darbus, o kultūriniai, istoriniai aprašymai nedomina masinio skaitytojo. Beje, masės skoniui formuoti įtakos turi žiniasklaida. Tik keletas leidinių nesivaiško tokio populiarumo, bet tokie vos išsilaiko. Juk visa formuoja rinka. Antra vertus ir mokykla švietimo reformos kelyje tampa paslaugos teikiančia institucija. Kažkoks sumišimas, iš kurio sunkiai kopijama, nes neįsisklausoma protinių balsų. O jie tartum taupyti savo balso stygas. Ačiū Dievui, jau ima nutilti puolimai ir kaltinimai Landsbergiui.

Iš kitos pusės gerai, kad žurnalistai užkabina ir naujo seimo pirmininko norą plačiau gyventi: buvo skelbiama, kad jis prasiplatinio 9 arais neišeitina savo sklypą, užsitvėrė tvora, tuo sutrukdydamas tiesti komunikacijas. Bet visas viešumas ir buvo dėl viešumo. Pats Paulauskas liko tarsi gerutis – kalti valdininkai, kurie nepakankamai informavo apie tai, kad jis žemę savinosi savavališkai. Ar ne juokinga, kai aukščiausios valdžios ešalono vyrai elgiasi kaip kaimo bobutės? Bet patikėkit, Lietuvoje dabar toks laikas, kad gatvėje susitikusios moterėlės ne apie vaikaičius ar matytą serialą kalba, o politikuoja. Tarsi jos atėjusios į valdžią viską sutvarkytų...

Pavasario gamtos grožis

Na, bet be šitų kasdieninio gyvenimo reikšnių ir nuomonių katilo, yra kitas gražus pasaulis, kai visu grožiu žemę apglėbęs gegužės mėnuo. Žiedų žiedais nukrėsti sodai. Nemanyčiau, kad Kalifornijoje grožis puiksmas negu pas mus Lietuvoje. Ar jūs dar prisimenate tą dangaus mėlynumą ir į jį besitiesiančias kaštonų žvakes, sodriomis spalvomis pasidabinusius alyvų krūmus ir geltonų mirgančių pievas? Ar prisimenate lakštingalų suokimą ir nuostabią varlių muziką balose? Aš visa tai girdžiu, matau kasdien, geriu į save ir džiaugiuosi gyvenimu. Su visu nuosirdumu tą idiliją perduodu jūsų širdies atgavai.

Siekiant valstybės saugumo

Gera, kad Lietuvos politinių partijų atstovai pademonstravo vienybę, seime iškilmingai pasirašydami svarbų susitarimą, kuriuo pasižadėjo vieningai siekti ŠAS (NATO) narystės ir aktyviai dalyvauti Europos sąjungos užsienio ir saugumo politikoje. Iš pradžių bus suorganizuotas batalionas karių, sugebąs vykdyti bendras karines operacijas su ŠAS pajėgomis. Toliau bus suorganizuota tokios pat paskirties brigada.

Visos Lietuvos jaunimo organizacijos taip pat pasirašė su-

Spausdintas žodis - tautos gaivintojas

Jei ne knygnešystės 40-metis, jei ne vyskupas Valančius, tauta nebūtų sulaukusi nei Vasario 16-tosios, nei Kovo 11-tosios

KAZYS BLAŽEVIČIUS

Atgimimo metais Vilniuje doc. I. Kubilienės (knygnešio Mykolo Račkaus vaikaitės) iniciatyva buvo įsteigta Lietuvos Knygnešio draugija. Kultūros darbuotojos Birutės Fedaravičienės (knygnešio Prano Verklio vaikaitės) rūpesčiu 1989.III.11 Kaune buvo įsteigtas tos draugijos Kauno skyrius. Steigiamasis susirinkimas įvyko Kauno menininkų rūmuose, jame dalyvavo daug knygnešių ainių. Pirmosios valdybos pirmininku buvo išrinktas Benjaminas Kaluškevičius (knygnešio Jono Kaluškevičiaus vaikaitis), pavaduotojais – Birutė Fedaravičienė ir Aidas Rimša (skulptoriaus Petro Rimšos brolvaikis), sekretore – Laimė Milvydienė (knygnešio Juozo Akelaičio dukra).

Knygnešio dienos minėjimams buvo parinkta knygnešių karaliaus Jurgio Bielino (1846.III.16 – 1918.I.18) gimimo diena – kovo 16-toji. Pirmasis iškilmingas Knygnešio dienos minėjimas Kaune įvyko 1989.III.16 Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje prie paminklo knygnešiui – vieninteli tokios paskirties paminklo pasaulyje.

Po 1863 m. nepavykusio sukilimo prieš rusų priespaudą mūsų tautos egzistencijai buvo iškili didžiulė grėsmė. Patriotinė bajorija buvo išduyta arba išstremta; krašte nebuvo organizuotos tautinės inteligentijos; miestuose vyravo kitataučiai – rusai, lenkai, žydai; tautinė inteligentija buvo diskriminuojama – turėjo teisę dirbti tik Rusijoje; lietuvių tealsavo tik kaimas, tačiau ten buvo skurdas, tamsa ir priespauda.

Kaimo žmogus žinojo tik dvarininkus – rusus ar lenkus, bažnyčias su lenkų kunigais bei lenkų kalba ir karčemas su žydais prekiautojais.

Vienintelį to meto lietuvių židinį – kaimą galutinai pasmaugti turėjo lietuviškosios spaudos draudimas, lietuvių kalbos diskriminacija mokyklose, šventovėse, įstaigose ir viešajame gyvenime, rusiškos mokyklos, prievarta brukama kirilica ir ortodoksų bei kraštą užplūdę rusų kolonistai, valdininkai, popai ir mokytojai. Strateginę uždutį lietuvių tautos ir valstybės sunaikinimui suformulavo Jekaterina II: demoralizuoti, suruti tokios paskirties paminklo pasaulyje.

Šią uždutį sąžiningai vykdė visi Vilniaus generalgubernatoriai. Griežčiausias tautines priemones minėtam tikslui pasiekti paruošė M. Muravjovas – būsimasis korikas.

Pati aršiausia to plano vykdymo institucija buvo Vakarų komitetas Peterburge. Tas komitetas 1864.V.19 nutarimu oficialiai pripažino, kad Lietuva nuo seno yra *iskonnno russkij kraj* (rusams priklausanti žemė).

Lietuvos vardo sunaikinimui energingiausiai talkino Vilniaus švietimo vadyba ir ortodoksų Dvasinių reikalų departamentas.

1861.VIII.22 Vilniaus generalgubernatorius V. Nazimovas Kauno gubernijoje ir Vilniuje įvedė karo stovį. Netrukus jo nurodymu buvo pradėtos uždarinėti lietuviškos mokyklos – M. Valančiaus iniciatyva įsteigtos. 1863 m. į Vilnių atvyko M. Muravjovas (1863-1865), kuris savo darbą pradėjo pareiškimu: "Aš ne iš tų, kuriuos karia, aš iš tų, kurie karia". M. Muravjovas baigė likviduoti lietuviškas mokyklas, steigė ortodoksų parapijas, mokyklas, kurios iš esmės buvo rusinimo priemonės.

1864 – 1865 m. rusišku raišydu pradėtos spausdinti religinio turinio ir švietimo knygos. 1866 m. užginta lotynišku raidynu spausdinti valstybinius leidinius. Apie 1866 m. prasidėjo lietuviškos spaudos spausdinimas užsienyje ir nelegalus jos platinimas Lietuvoje.

Tuo grėsmingu tautos likimui momentu savo žodį tarė Žemaitijos vyskupas Motiejus Valančius. Jis laikomas knygnešystės pradininku, jo pavadė įrašyta Knygnešių sienelėje tarp aktyviausių knygų skleidimo organizatorių.

M. Valančius turėjo savąjį tautos gelbėjimo ir gaivinimo planą. Tai švietimas, blaivinimas, kultūros ir ekonomikos kėlimas, žmonių moralės stiprinimas religingumu. Šiandien niekas neabejoja, kad M. Valan-

Knygnešys – dail. Juozo Zikaro skulptūra

čius pramokė tautą skaityti. Rašto pramokusi tauta sugebėjo pasipiešinti prievartinei rusifikacijai.

Lietuviškos mokyklos, lietuviškoji spauda ir Katalikų Bažnyčia buvo pagrindinės klijūtos rusifikacijos kelyje. Caro administracija jautė M. Valančiaus vaidmenį pasipriešinimo rusifikacijai procese. Todėl 1864 m. carinės administracijos įsakymu visa kapitula iš Varnių buvo perkelta į Kauną – arčiau valdžios.

M. Valančius 1862 – 1869 m. pats parašė ir savo lėšomis Tilžėje išspausdino pirmąsias anticarines brošiūras, kuriose buvo smerkiama pavergėjų savi-valė. Pagal knygnešystės istorijos tyrinėtoją prof. V. Merkį, M. Valančiaus iniciatyva 1867 – 1870 m. buvo suformuota patikimai veikusi knygnešių organizacija Žemaitijoje. Vyskupas anuo metu buvo pagrindinis udraustos lietuviškos spaudos mecenatas.

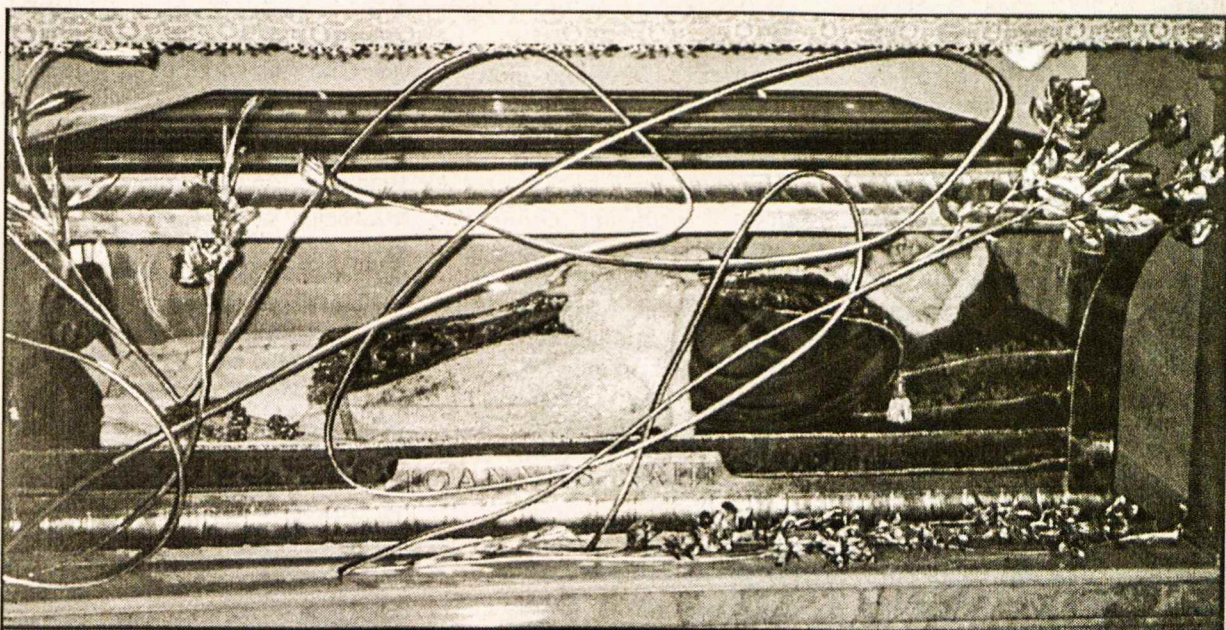
Uždarius lietuviškas parapijas mokyklas, vyskupas nepabūgo to draudimo ir 1864 m. išleido įsakymą kunigams, kad mokyti vaikus šventovėse.

M. Muravjovas korikas, vykdydamas mūsų tautos naikinimo programą, per deves metus Žemaičių vyskupijoje pakotė apie 250 sūkielėlių, apie 5000 įkalino, daugybę žmonių ištremė katorgan. Nuo to savivalės nukentėjo 107 kunigai, iš jų 4 buvo nuteisti mirti, 3 – nužudyti be teismo, 67 – ištremti į Sibirą. Iš bajorų buvo atimti 1794 dvarai ir atiduoti rusų kolonistams. Pats M. Valančius sumokėjo apie 6000 rb įvairių baudų; tremties išvengė, nes buvo per daug populiarus.

Žvelgdami į knygnešystės gadinę iš laiko perspektyvos, galime tvirtinti: jei nebūtų buvę visatautinio pasipriešinimo pavergėjų užmačioms, 40-ties metų knygnešystės, nebūtų buvę pirmojo tautinio atgimimo, atvedusio į 1918-ųjų Vasario 16-tąją. Laisvės dvidešimtmetis paruošė tautą aršiam pasipriešinimui bolševikiniam okupantams ir nutiesė jai kelią į 1990 – tųjų kovo 11-tąją.

Išganymas ateina per kančią, atrodančią beprasmiškai. Ir Jonas atrado Viešpatį savo kančioje.

(Karol Wojtyla)

A.a. popiežius Jonas XXIII stikliniame karste buvo išstatytas Šv. Petro bazilikoje, palaidotas atitinkamoje popiežių kriptoje

Mokytoja Rūta (kairėje) ir jos pusseserė Danutė Čiurlionytė su vyru Vl. Zubovu 1992 m. kovo 4 d. Kaune, Zubovų bute. Nuotr. autorės

Zofija Rūta Strimaitienė M. K. Čiurlionio namuose prie M. K. Čiurlionio uždangos scenai (kopija Rūtos Katiliūtės). Nuotr. Ryčio Strimaiciū

Besigrumiant su okupantais

Svarbus leidinys su Lietuvos laikinosios vyriausybės dokumentais

STANISLOVAS BUCHAVECKAS

Vasaros pradžioje visuomenė pasiekė naujas Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos leidinys – „Lietuvos Laikinoji vyriausybė (posėdžių protokolai)“. Viena iš pirmųjų knygos puslapių po šiuo pavadinimu įrašytas ir šių posėdžių vyksmo laikotarpis – 1941 m. birželio 24 d. rugpjūčio 4 d. Kaip tik tą Lietuvai audringų ir karo pašvaistėmis nušviestų dienų dokumentai sudėti į šį istorijos mokslui, istoriografijai bei visuomenei svarbų leidinį.

184 puslapių poligrafiškai patrauklią knygą sudaro jos parengėjo Arvydo Anušausko įžanginė dalis, Lietuvos Laikinosios vyriausybės (toliau – LLV) posėdžių protokolų tekstai (9-166 puslapiuose).

Šie istorijos šaltiniai buvo istorikų tik šiemet aptikti Lietuvos valstybinės M. Mažvydo bibliotekos rankraščių skyriuje, nors juos dar 1974-1976 m. perdavė J. Toliušis. Tie svarbūs dokumentai buvo saugomi tarp kitų dokumentų, susijusių su Antrojo pasaulinio karo.

LLV dokumentai skelbiami be kupiūrų (netrumpinant). Išsaugotas jų autentiškumas, ištaisyti tik rašybos ir skyrybos bei korektūros klaidos. Iššifruoti žodžių sutrumpinimai atsklei-

džiami laužtiniuose skliaustuose. Yra ir asmenvardžių rodyklė.

Tad belieka dienos šviesa išvydusiais LLV posėdžių protokolais tinkamai pasinaudoti, t.y. besiginčijantiems ir skirtingai 1941 m. Birželio antisovietinį sukilimą ir su nacių okupacijos pradžia susijusius įvykius vertinti istorikams ir visuomenininkams reikia patikslinti savo pozicijas.

Ar tai bus daroma? Nors daugeliui mūsų sunku atsisakyti stereotipų ir „savo tiesų“, bet vis dėlto kolegos, žurnalistai ir visuomenės veikėjai, neištraukinėkite iš tų šaltinių jūsų įrodytiems tinkamas citatas, ignoruodami atitinkamo protokolo ar tuometinės situacijos Lietuvoje kontekstą. Negalima užmiršti ir tai, jog LLV posėdžių protokoluose buvo rašyta labai glaustai. Juose neatsispindi diskusijos eiga, vienu ar kitu klausimu diskutavusių LLV ministrų ir kitų posėdžio dalyvių nuomonės, o taip pat visos tuometinės Lietuvos tikrovė.

Be to, LLV veiklos šaltinių negalima analizuoti atsiejamai nuo nacių vykdytos politikos ir veiksmų į kito okupanto gniaužtus patekusioje Lietuvoje. Ypač tai liečia Lietuvos žydų bendruomenės tragedijos pradžią, ties kuria dabar dažniausiai kryžiuojasi istorikų ir politikų ietys. Šiuo klausimu svarbu neužmiršti, jog Lietuvos žydų masinės žudynės sutapo su nacių vykdytos politikos žydų atžvilgiu naujo etapo pradžia visose Vokietijos okupuotose Europos teritorijose. Tuos Lietuvai ir žydų bendruomenei tragiškus įvykius reikia vertinti neužmirštant, jog naciai Lietuva drauge su Latvija ir Estija (tik pastarosiose žydų gyveno daug mažiau) padarė sisteminę masinio žydų žudymo politiką (iki tol vyko tik sporadinės žudynės).

A. Anušauskas rašo, kad „per visą šešių savaitių egzistavimo laikotarpį Laikinoji vyriausybė Lietuvos tautinės žydų bendrijos naikinimo sustabdyti nesugebėjo (gali būti iškeltas pagrįstas klausimas – ar galėjo tai padaryti?)“.

Su vokiečių kariuomenės ir žudikų atėjimu į sukilėlių valdomą Kauną prasidėjusias žydų egzekucijas ir galimybes jas sustabdyti LLV bandė svarstyti birželio 27 d. posėdyje (žr. p. 7 ir 18). Tuomet V. Žemkalnis Landsbergis pranešė ir apie žiaurius įvykius „Lietūko“ garaže. Būta ir diskusijos, kuri neužprotokoluota. Tik iš kitų šaltinių žinoma, jog už ryšius su vokiečiais įstaigomis atsakingas Zėnonas Ivinskis ragino LLV vardu pasmerkti žydų žudynes, bet pasitenkinta konstatavimu, jog tai padaryta „žmonių, kurie nie-

ko bendro neturi nei su aktyvių štabu, nei su partizanų štabu, nei su Laikinąja Lietuvos vyriausybe“.

Archyvų šaltiniuose neužfiksuotas ir LLV įgalioto krašto apsaugos ministerio Stasio Raštikio bandymas nutraukti žydų egzekucijas per vokiečių karo komendantą Polį (Pohl) ir fronto vadą Rocque)... Nacių vykdyta žydų diskriminacijos ir izoliacijos politika turėjo įtakos ir kitiems leidinyje užprotokuluotiems LLV posėdžiams ir jose priimtiems įstatymams, nutarimams bei kitiems oficialiems dokumentams, tarp jų – ir „Žydų padėties nuostatams“ (p. 135).

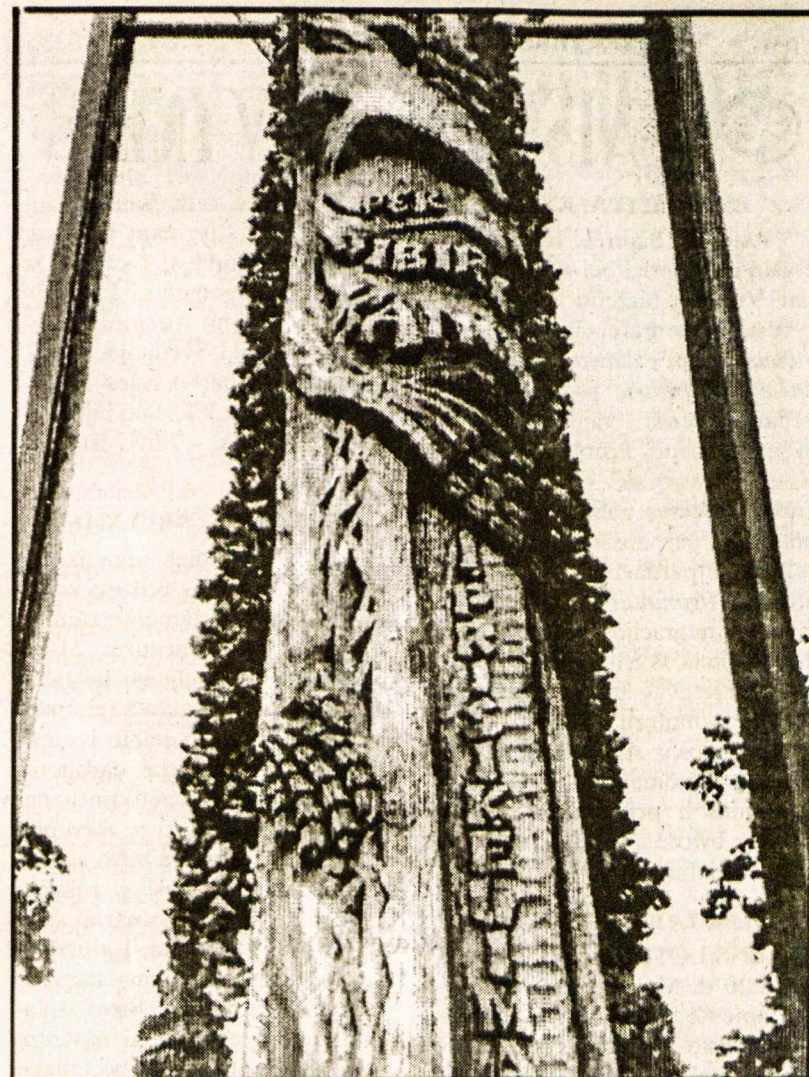
LLV, nors ignoruojama svarbiausių Vokietijos įstaigų ir aukščiausių pareigūnų, per trumpą šešių savaitių laikotarpį sugebėjo atlikti didžiulį desovietizacijos ir denacionalizacijos darbą, atkūrė daugelį iki 1940 m. sovietinės okupacijos veikusių įstaigų, dirbo įstatymdavystės srityje. Ir tai buvo daroma sunkiomis sąlygomis, naciams labai smarkiai apribojus galimybes pasinaudoti transporto ir ryšių priemonėmis. Pačiam LLV vadovui Juozui Ambrazevičiui (Brazičiui) teko važinėti dviračiu.

Dalis LLV sprendimų taip ir liko teoretiniais, nes naciai jų neleido įgyvendinti. Tačiau daugelis LLV atliktų priemonių ir darbų bei įvairias centrinės įstaigas bei apskritys, miestų ir valsčių savivaldybes, paskirtų darbuotojų vėlesnės pastangos įgalino sumažinti nacių okupacijos padarinius Lietuvai ir sudarė prielaidas lietuvių tautinei antinacinei rezistencijai.

Leidinyje atspindi ir įvairūs socialiniai-ekonominiai klausimai. Pavyzdžiui, iš LLV posėdžių protokolų matosi, jog jau 1941 m. liepos viduryje Kauno ir Vilniaus miestuose susidarėsi sunki padėtis dėl paskirtų labai mažų maisto normų (p. 84-86), nes naciai kontroliavo maisto produktų sandėlius, nurodė juos atsargas savo kariuomenei. O liepos 19 d. posėdyje nutarta „nuo Žemės denacionalizacijos įstatymo skelbimo kol kas visai susilaikyti“, nes tebevyko sunkios derybos tuo klausimu su nacių pareigūnais.

Leidinyje nėra 1941 m. liepos 31 d. ir rugpjūčio 1 d. posėdžių protokolų. Jų nerasta ir M. Mažvydo bibliotekos rankraščių skyriaus fonde, kurio signatūrą knygoje irgi buvo galima nurodyti.

Belieka pridurti, jog naujasis Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro leidinys pasirodė prieš pat 1941 m. įvykių apvalią 60 metų sukaktį ir jau tapo svarbia gaire tyrinėjant Antrojo pasaulinio karo laikotarpį.

Sculptoriaus JUOZO JAKŠTO medžio skulptūra, vaizduojanti Sibiro tremtį. Irašas: „Per Sibiro kančias į prisikėlimą“ (iš žurnalo Lituania)

Neužmirštama Lietuvos kankinė

Pažintis su Sibiro tremtine bei kaline a.a. ADELE DIRSYTĖ

RASA STANKEVIČIENĖ

„Jūs manieji“ – tai žodžiai knygos, sudarytos iš tremtinės, kurią ruošiamasi paskelbti palaimintąja, Adelės Dirsytės laišku artimiesiems viršelio. Knygos sutiktuvis įvyko N. Daukšos VD Janušavos filiale. Tačiau ne vienam tai buvo ir pačios A. Dirsytės tremtyje ranka rašytos maldaknygės sutiktuvis.

„Tai, kas jus pasieks šioje knygoje, greičiausiai primins šnabždesį“ – įžangoje švelniai perspėja Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

„Tai asmenybė, savo gyvenimu skatinusi nenutrūkstamai kelionei – į būties paslaptį, į dvasinį tobulėjimą, į ištvermę, kada žmogaus atsparumo blogiui išbandymai tampa žiaurūs ir negailestingi“ – tai vėlgį arkivyskupo žodžiai, ties kuriais neįmanoma nesuklusti.

Šios dvi citatos būtų tremtinės, mokytojos A. Dirsytės ir jos knygos tikslus apibūdinimas. Vargu ar pavyktų rasti subtilesnį žodį, didesnį atidą, gražesnę požiūrį.

Kas yra didvyris, kas didvyriškumas, kas lemia jį – ilgas dvasinis ruošimasis, kasdienis pilkas darbas, kuris ištryksta tyru šuliniu, sulaukus ypatingų aplinkybių? Aplinkybės, kuriose renkiesi tarp gėrio ir prapulties? Lemties neišvengiamumas, Dangaus nuosprendis? Apie tai buvo kalbama...

Sibiro tremtinių maldaknygės vardu pasulęję pagarsėjusi maldaknygė išleista ir Lietuvoje. O prieš tai jiėjo iš rankų rėkantis, platinama slaptai. *Marija, gelbėk mus* – taip ši maldaknygė vadinasi. Taip, jai tinka žodžiai – parašyta krauju. Ne šilto kambaryje, ne žiuvaujant prie darbovietės stalo, o si-biriniame lageryje *Berlag*.

Nuteista už kontroliuocinę ateitininkų veiklą, Vilniuje mergaitių gimnazijoje dirbusi mokytoja 1946 m. areštuojama ir išvežama į tremtį, iš kurios nesugrįžo – oficialiais duomenimis, 1955 m. mirė Chabarovsko ligoninėje, neoficialiais – sumušta, nukankinta pakelviui iš ligoninės per Jėnisių plaukusioje baržoje. Gal ta srauni upė ir tapo mokytojos poilsio vieta, kas žinia.

Nežinia, kokių lemties palaiminimo ranka rašyta maldaknygė per rankas pasiekė užsienį ir ten buvo išleista. Tremtiniai, disidentai, dvasiškai žinojo A. Dirsytę. Eiliniai sovietiniai piliečiai – ne. Kėdainiškiai – ne išimtis. Gal net šėtiškiai, kurių žemietė ji buvo? Didį užmaršties, didį žmogiškos baimės srovę. Tačiau A. Dirsytės asmenybė iš tos srovės atbloškė tiesiai į mūsų apstulbusią nūdieną. Ar tai įmanoma? Ji – glėzna moteris, dirbanti sunkius darbus, laiškuose artimiesiems apie juos beveik neužsimena, o užsiminusi tarsi atplėšia save nuo tų akmenų, kuriuos privalėjo taisyti, ir kyla į sielos grožį. Ar įmanoma susikurti tokį atsikarį spončiam kūniui nepriklausanti pasaulį, kuriame užtektų vietos ir šilumos greta ir toli esantiems? O

apie savo kankintojus tik tiek tepasakyti: „Jie juk nežino ką daro“. Teoriškai lyg ir suvoki. Matyti, kaip sunku būti bent panašiam tokiame kasdienybėje.

A. Dirsytė susikūrė savo moralinės rehabilitacijos sistemą. Neužsidarė joje viena, tarsi didžiuliais sparnais apglėbė, subūrė aplink save vargstančius. „Ten – tikras gyvenimas, čia – bandymų dienos (...) be šio gyvenimo būčiau tik nesubrendęs vaikas (...) labai mažai supratimo apie tuos dalykus turėjau be šių sąlygų. Skačiau, žavėjauosi gražiais posakiais (...) kaip niekur kitur šiose sąlygose apsi-reičia žmogaus vidus...“

Taip ji užsimena apie tremtį. Tose nežmoniškose sąlygose mokosi, dėsto įvairias disciplinas. Greta maldos, tikėjimo A. Dirsytė pabrėžia žinias, išsilavinimą. Tai nefanatiskas, amžinumu dvelkiantis požiūris.

„Jūs, manieji!“ „Mano Brangiausieji!“ „Draugiečiai!“ „Mano Brangiečiai!“ – kreipiasi A. Dirsytė į artimuosius, gimines, seserų vaikus. Klausinėja apie viską, ragina neapleisti nei dvasios, nei mokslo dalykų. „Pabūdėk prie jo!“ – prašo dėl giminaičio Tonio. „Laisvomis (?) minutėmis mudvi dėstome trupmenas“, – pasakoja apie savo mokyklą. Gal manote, jog tos trupmenos buvo dėstomos languotame sąsiuvinyje, už stalo? Ne, dirbant, ant sniego.

A. Dirsytė rašo tarsi iš kitos šalies, iš gretimio pasaulio. Gražūs, šilti, dvasingi laišukai... Iš saulėto pajūrio, iš sanatorijos, iš trumpalaikio kurso? Ne. Iš mirtimi alsuojančio lagerio. „Šiaurės klimatas man nelengvas...“ – štai didysis skundas žmogaus, kasdien beatodairiškai persekiojamo, kankinamo, žeminamo. Tačiau sunku pažeminti tą, kuriam „meilė ir auka – nenu-galimos“.

Anot knygos sudarytojo Domo Akstino, Viktoras Franklis spėjo perduoti savo susikurtą moralinės rehabilitacijos sistemą, A. Dirsytė – ne. Ar tikrai ne?

Renginyje buvo visko: karštų, besąlygiškų pareiškimų nenukrypti nuo didvyrės ir kankinės A. Dirsytės temos; buvo tokių, kuriems atrodė, jog grįžę nenumirę, nenukankinti tremtiniai lyg ir neverti ilgos šnekos; buvo tokių, kuriems visų tremtinių likimai panašūs į Janisėjus, kuriuose visiems užteks vietos. Buvo šuliniams tvinstantys kėdainiškiai, „ten“ paviešėjusių, prisiminimų. Buvo kvapą gniaužę vaikai, sakę mamoms: „Kiek daug sužinojau!“

Buvo A. Dirsytės sūnėno Viliaus Skinulio žmona Laima, su nuoskauda kalbėjusi apie žmonių užmaršumą. Buvo kraštotyros muziejaus darbuotojos Audronės Pečiulytės pranešimas ir pastebėjimai apie poetišką A. Dirsytės prigimtį – išliko jos eilėraščių, iš kurių plūsta švelnumas ir atlaidumas.

Po tų šnekų Adelė Dirsytė galbūt tik šiltai atsidūstų, kaip nesyk yra atsidususi laiškuose: „Kokia turtinga yra žmogaus siela...“ Ir apkabintų visus, ir šiaip, ir anap manančius: „Jūs manieji!“

Laimės žvaigždei vedant

Prisimenant mokytoją Zofiją Rūtą Strimaitienę, Čiurlionių šeimos atžalą, amžiaus sukakties progą

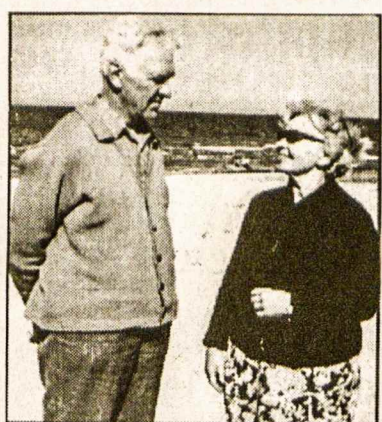
IRENA JANINA
VAICEKAUSKAITE

Žiedais putojant, gaudžiant pavasario jūrai, 1911 m. gegužės 30 d. M. K. Čiurlionio sesutei Juzei visatos Valdovas padovanojo žvitraakę, garbanę dukrelę, kuri Viekšnių šventovėje Sofijos Čiurlionienės ir jos dėdės kun. Jarulaičio buvo pakrikštyta Zofija Rūta.

Meilė gamtai, Tėvynei ir jos žmonėms, namuose nenutilstanti muzika (abu tėvai skambino pianinu, o vėliau ir besimokantys vaikai), dėdės Kastuko filosofinės minties paslaptingo švytėjimo kupini paveikslai bei jo harmonizuotos lietuvių liaudies dainos įkvėpė jauną gimnazistę pasirinkti lietuvių k. ir literatūros studijas Kauno VDU.

Jaunystė trykštanti studentė lengvai įsiliejo į blaiviai ir giliai mąstantį to meto studentų būrį. Iškilūs profesoriai, k.a. Putinas, Krėvė, Sofija Čiurlionienė, Antanas Salys, Pranas Skardžius ir kt. su meile ir atsidavimu stengėsi gerai paruošti lietuvių k. ir literatūros specialistus jaunajai Lietuvai, kėlė patriotinę studentų dvasią.

Mokytoja Rūta, dar būdama studente, 1931 m. pradėjo

Mokytoja Rūta su vyru Kaziu Strimaiciu paskutiniaisiais mokytojavimo metais prie Baltijos jūros. Nuotr. autorės

M. K. Čiurlionio namuose Z. R. Strimaitienė (viduryje), šių namų direktorius Stasys Urbonas ir įkūrėja Remigija Bukaveckienė. Nuotr. Ryčio Strimaiciū

spalio ėmėsi darbo M. K. Čiurlionio draugijoje. Ji su meile ir atsidavimu rašė atsiminimus. Kai 1920 m. iš JAV grįžo dėdė Povilas ir apsigyveno Kaune, Žaliakalnyje, tai jo namai pasidarė lyg antroji tėvė, kurioje būrėsi visi, kurie buvo karo išsklaidyti: ir Stasys, ir Jonas, ir Juzė, ir Valė, ir Jadvyga, ir jų palikuonis – Marijos Čiurlionytės sūnus Viktoras Komėnas (Chomskis). Todėl mokytoja Rūta jau nuo mažens turėjo progą su jais susipažinti, artimai bendrauti, išgirsti pasakojimus apie dėdę Kastuką, savo senelius, dėdes, tetas ir kitus giminaičius. Toku būdu susikaupė nemažas pluoštas dailių raščių parašytų originalių Zofijos Rūtos Strimaitienės atsiminimų, kurie dabar, atidžiausia brangenybė, yra saugomi M. K. Čiurlionio muziejaus fonduose.

2001 m. gegužės 21 d. M. K. Čiurlionio namuose (Vilniuje, Savičiaus g. nr. 11-tame name, ką tik grįžęs po studijų Leipci-gės, gyveno Kastukas) mokytoja Rūta buvo gražiai pagerbta 90 m. sukakties progą. Čia koncertavo jos jauniausias vaikaitis smuikininkas Aidas ir pianistė jo žmona Eglė. Tai buvo tik prologas į vis labiau įsisiūbuojančią (buv. mokinių, kolegų, draugų, bičiulių bei artimųjų) sveikinimų jūrą...

Norėčiau, kad joje nors akimirksnį mažų, skaidrių purlėlių sušvitėtų ir mano miniatiūra *Laimės žvaigždė*, skirta Mokytojai.

Virš Svajonių pilies spindi žvaigždė. Pilies vinguriuojančiais laiptais aukštyn kopia baltut bal-tutėlė Moteris, kuri vis kaskart greičiau skaičiuoja laiptelius... Vidinis balsas ragina:

Tiktai nesuklupk! Žiūrėk! Žvaigždė spindi vis ryškiau ir ar-čiau. Kam sulėtina žingsnį! Drąsiau! Pavargai?

Nel Ne iš nuovargio ar nusivylimo, bet panorau žvilgtelti ir į žemę.

Ko susvyravai? Ko aiktelėjai iš nuostabos?

Iš paskos, laiptais aukštyn kopia mano mokiniai! Kokia jų daugybė! Iš tolo moja man ir šaukia: „Mokytoja! Mes ateinam pas Jus į svečius!“

Kur aš jus sutalpinsiu, mano Brangieji? Kambarys nedidelis ir nėra tiek kėdžių...

O mums jų ir nereikia. Mes visi sutilpsime Jūsų širdyje!

Iš tikrųjų, kokia laimė sutilpti Mokytojos širdyje ne tik nesukaiciuojamai daugybę mokinių, bet ir visiems, kam tenka nors valandėlę pabendrauti su šia reto sielos grožio Moterimi – Mokytoja bei jos kukliuose kambaryuose kartu pasiklausyti tyliai skambančių M. K. Čiurlionio poemų *Jūra, Mėskė* bei kitų šviesių, taurinančių sielą, kūrinijų.

LAISVOJE TĖVYNĖJE

NELEGALI PREKYBA

Aštuoni šiaurės ir Baltijos kraštų ministrai bei viceministrai Vilniuje birželio 15-17 d.d. vykusioje konferencijoje *Lygios moterų ir vyrų galimybės demokratiniame visuomenėje* paskelbė pradedantys bendrą vajú prieš prekybą moterimis. Problema aktuali visose valstybėse, nes iš vieno kraštų moterų gabenamos ir kitus, kur parduodamos arba verčiamos pardavinėti savo kūną, praneša *Atgimimas* (nr. 24). Tarp tautinės migracijos organizacijos duomenimis, iš trijų Baltijos valstybių Lietuva turi daugiausia problemų moterų prekybos srityje. Vokietijos ir Anglijos Londono policijos duomenimis, prekybos moterimis ir prievartinės prostitucijos bylose dažnai minimos Lietuvos pilietės.

IŠLEISTA BALTOJI KNYGA

BNS/LGTIC skelbia, kad birželio 20 d. Mokslo ir studijų departamente buvo pristatyta Lietuvos mokslo ir technologijų „Baltoji knyga“, kuri apibūdina ilgalaikę mokslo ir technologijų plėtros strategiją. Jos pagrindu bus vystomos vyriausybės socialinės ir ekonominės strategijos, teigė švietimo ir mokslo ministris Algirdas Monkevičius. Knygoje įvertinama pasaulio patirtis, Lietuvos aplinkybės, numatančios valstybės kelių ir žinių visuomenę. Knygos iniciatoriai buvo Lietuvos mokslo akademija, ją išleido Mokslo ir studijų departamentas.

STATISTIKA APIE MOTERIS

Statistikos departamento duomenimis, 2000 m. pradžioje Lietuvoje gyveno 3,7 mln. Žmonių, kurių moterų sudarė 52,8%. Kaip rašo *Atgimimas* (nr. 24), studijuojančių merginų aukštesniose mokyklose yra apie 65%, o aukštesniose – apie 58%. Vidutinis motinos amžius yra 26,5 m. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2000 m. pirmąjį ketvirtį buvo darbininkams 654 Lt - moterims, 861 Lt - vyrams, tarnautojams 1092 Lt - moterims, 1551 Lt - vyrams. Daugiausia moterų (42,7%) dalyvauja švedijos parla-

mento veikloje, o mažiausiai Lietuvoje (18%) - lyginant Danijos, Suomijos, Islandijos, Lietuvos ir Nyderlandų duomenis. Lietuvos moterų gyvenimo trukmės vidurkis yra 76,9 m., Švedijoje – 82,2 m. Moterų nedarbo lygis Lietuvoje sudaro 13,3%, Suomijoje – 11,4%, Švedijoje – 7,0%, Islandijoje – 2,8%.

AKCIJA PRIEŠ RŪKYMĄ

Lietuvos širdies organizacija ir seimo Sveikatos reikalų komitetas surengė parlamento rūmuose akciją, skirtą gegužės 31-ajai minėti Pasaulio dienai be tabako. Akcija buvo nukelta iki birželio 5 d., kada vyko seimo visuotinė sesija. Seimo nariai, darbuotojai ir svečiai galėjo patikrinti anglies monoksido kiekį jų iškvėpime ore. Šia akcija buvo siekiama atkreipti dėmesį į rūkymo problemą, kad seimo nariai susirūpintų savo sveikata, ir kitus rūkančiuosius ir į rūkymą kaip visuomenės problemą. Buvo išplatintas leidinys *Rūkymas ir visuomenė*. Pasaulio dienos be tabako lietuviškas šūkis buvo „Rūkaliai šalia – dūmai žudo mane. Nenuodkime oro tabako dūmais“.

BOKŠTO ATSTATYMAS MEDININKUOSE

Birželio 12 d. Vilniaus dailės akademijos docentas Jonas Glemža Lietuvos prezidentui Valdui Adamkui pristatė Medininkų pilies bokšto atstatymo projektą. Tai seniausias Lietuvoje architektūros paminklas, kuris turėtų būti užbaigtas iki 2003 m., kai bus minimos Mindaugo karūnavimo 750-tosios metinės. Pilies liekanos pradėtos tvarkyti nuo 1960 m., atlikti archeologiniai kasinėjimai. Svarbiausio pilies bokšto atstatymui reikėtų milijono litų. Šiuo metu atstatyti du su puse aukšto, o iš viso būtų penki, rašo ELTA/LGTIC.

SKAIČIUOJA TURTA

Valstiečių laikraštis/BNS praneša, kad turtingiausių Lietuvos verslininkų laikomas Bronislovas Luby, Lietuvos pramonininkų konfederacijos pirmininkas, turintis apie 250 mln. Lt (62,5 mln. JAV dol.). Pasaulio turtuolių sąrašą jis užimtų tik maždaug 20,000-ąją vietą. Lietuvos bankas praneša, kad Lietuvoje yra 61 banko sąskaita, kurioje laikoma daugiau kaip vienas milijonas litų. Statistikos departamento apklausos duomenimis, tik 2% Lietuvos gyventojų save laiko pasiturinčiais, 64% – „vidutiniškais“, 31% – vargšais, 4% – visiškai vargšais.

EKSPORTAS PADIDĖJO

Kaip praneša *Valstiečių laikraštis* (nr. 49), per pirmąjį šių metų ketvirtį Lietuva eksportavo už 393,3 mln. litų, beveik 73 mln. litų daugiau negu tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu. Daugiausia eksportuota augalinės kilmės produktų, įvairių grūdų, sėklų, vaisių. Maisto gaminių, nealkoholinių ir alkoholinių gėrimų, tabako gaminių eksportuota beveik už 150 mln. litų. Daugiausia žemės ūkio ir maisto produktų išvežta į NVS kraštus (32%) ir Europos sąjungos valstybes (29%). Iš kitų kraštų šių prekių ižvežta už 424,5 mln. litų. Neigiamas užsienio prekybos balansas, palyginti su 2000 m. pirmuoju ketvirčiu, sumažėjo 33,5 mln. Lt, tačiau jis tebėra 31,2 mln. litų ne Lietuvos naudai. RSI

BPL Import/Export SIUNTINIAI | LIETUVA

SKAMBINTI

Petras Brasas
(905) 545-8868

VYGAUDAS UŠACKAS, Lietuvos ambasadorius JAV, apsuptas San Diego lietuvių. Priėmimas įvyko San Diego LB pirmininko Algio ir jo žmonos Vivos Bačanskų namuose

Hamilton, Ont.

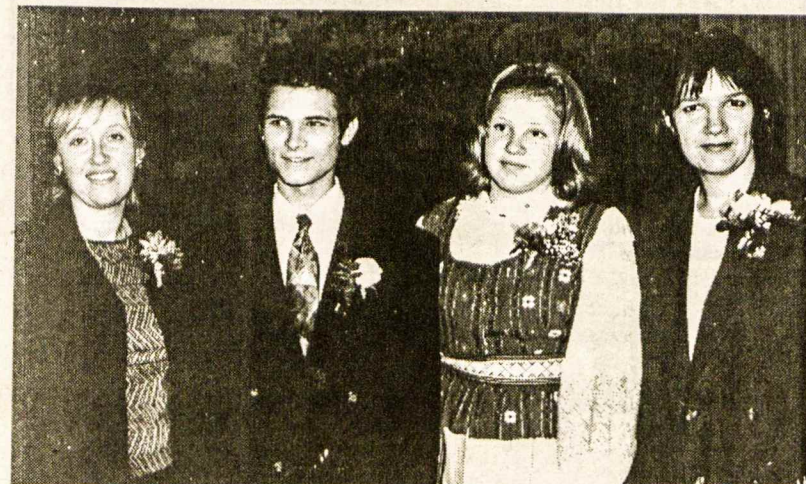
HAMILTONO AUŠROS VARTŲ PARAPIJA turi naują jauną kleboną, pranciškoną Juozapą Žukauską, OFM. Jis perėmė parapijos sielovados vadovavimą iš Juvenalio Liaubos, OFM, kuris išėjo į pensiją ir išvyko gyventi į pranciškonų vienuolyną Kennebunkporte, Maine, JAV. Jaunasis Hamiltono klebonas turės aptarnauti ne vien tik Aušros Vartų parapijiečius, bet ir St. Catharines lietuvių. Todėl Hamiltone sekmadieniais šv. Mišios bus atšaukiamos pusę valandos anksčiau 8.30 v.r. ir 10 v.r., nes 12.30 val. turės atšaukti šv. Mišias St. Catharines šventovėje. Šiokiadieniais Hamiltone Mišios bus 9 val. ryto, tik trečiadieniais nebus, išskyrus laido tuvių ar kitų svarbių progų atvejais.

Hamiltono lietuvių teltikins sulaukė gražaus atžymėjimo, kai Elena Kudabienė ir Genovaitė Breichmanienė buvo parinktos gauti Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino. Jų abiejų kultūrinis darbas išivijoję per daugelį metų gaivino tautiečių jausmus, garsino lietuvių tautos vardą. A. Kudabienė per daugelį metų vadovavo jos pačios sukurta dramos grupei „Aukuras“. Su savo spektakliais yra applanke daugelį išivijusių lietuviškų teltikinių. Išgudė daug jaunų aktorijų, kalbančių gražia, taisyklinga lietuvių kalba. G. Breichmanienė, steigė ir vadovavo Hamiltono tautinių šokių grupei „Gyvataras“, kuris pasižymėjo Kanados tautinių šokių grupių pasirodymuose, applanke daugelį lietuvių. Hamiltono lietuviškiausios šeimos daugumoje yra praėję Gyvataro tautinių šokių grupės drausminga auklėjimą.

HAMILTONO LB APYLINKE komisiją KLB tarybos atstovų išrinkimui sudaro: A. Budininkas, A. Jusys ir J. Kristolaitis. Komisija prašo kandidatų norinčių ir galinčių atstovauti mūsų apylinkei prisistatyti iki š.m. liepos 31 d. J.K.

Wasaga Beach, Ont.

TAUTIEČIŲ VEIKLA. Spaudoje randame pranešimų, kad mažesnės lietuvių bendruomenės tautinis veikimas silpnėja. Girdi, nėra jaunimo. Vasagos ir apylinkių lietuvių jaunimo neturi, bet dar nesirošia poilsui. Sekmadieniais, nepaisant, ar sninga, pusto, ar saulė kepina, prelatas J. Staškevičius iš Toronto atvažiuoja pamaldoms. Adolfas Kanapka visada atrakina ir užrakina šventovę, reikalui esant šildo ar vėsina. Energingas Algis Ulbinas suorganizavo mišrų chorą, kuris pamaldų metu gražiai gieda. Kartais pasigirsta duetas, kurį sudaro pats Algis, pasikvietęs balsingą Aleksą Kusinskį.

Hamiltono Vyskupo Valančiaus lituanistinės mokyklos užbaigimo iškilmėse (iš k.) mokyklos vedėja Rūta Kamaitytė ir VIII skyriaus abiturientai – Jonas Raudys, Monika Keliučytė ir jų mokytoja Rasa Bakšytė-Pruden

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

Siuntiniai | Baltijos valstybės

Prieš atvažiuodami ar norėdami daugiau informacijos prašom skambinti

Genei Kairienei (905) 643-3334

PRIMU SIUNTINIUS:

TREČIADIENIAIS 4-6 V.V., KETVIRTADIENIAIS 10 V.V.-1 V.P.D.
Petras Šturmčas (Toronto raj.) (905) 271-8781
Algis Trumpickas (Vasagos raj.) (705) 429-2156
Bernardas Mačys (905) 632-4558

Labai veiklus moterų būrelis. Jų nedaug, bet veikla pralenkia didesnius teltikinius. Jų dėka šventovė puošiama gėlėmis, sekmadieniais po pamaldų visi gerdžiuojasi jų keptais pyragais, kava. Atsilankius žymesniems svečiams (daugiausia iš Lietuvos), būrelis pirmininkė Aldona Vitkienė pasveikina šiltu žodžiu, o narės vaišina, apdovanoja. Bendruomenės narių susirgus, moterų lanko su gėlėmis, teikia reikiamą pagalbą, o mirus beveik visa Vasagos lietuvių bendruomenė atsilanko į rožinį ir, kas tik gali, padeda lietuvių kapines Mississaugoje.

Vasagoje kartais torontiškos organizacijos ruošia loterijas. Vasagiškos moterų padeda darbu ir daiktai, o Algis su Aleksu palinksmina. Tad neveltui Vasagos lietuvių teltikins gausėja. T.S.

Londonas, D. Britanija

NAUJAS LAIKRAŠTIS. Britanijos lietuvių džiaugiasi – gimė naujas laikraštis *Londono žinios*. Po visokių savitarpio ginčų ir kovų, Britanijos lietuvių liko be savo laikraščio. DBLS-gos valdyba sušuko, atsirado naujas mėnesinis laikraštis *Lietuvių balsas*, o buvęs gana geras laikraštis *Europos lietuvis* buvo paverstas dvisavaitiniu. Kol pasiekdavo savo skaitytojus, kartais praeidavo net šešios savaitės. Naujųjų ateivių bendruomenė čia turi apie 30,000 lietuvių. Jos vadovai, matydami, kad trūksta naujoje bendruomenėje ryšių, pradėjo leisti dvisavaitinį laikraštį *Londono žinios*. Pirmojo numerio buvo išspausdinta 3,000 egz. Jie buvo išgrobstyti per vieną dieną.

Stasys Kasparas

Naujas steiginy's Lietuvoje "Lietuvių tautos" fondas

Tauta, nebranginti savo praeities, savo vertybių, nepuoselėjanti jų – tauta be ateities.

Siekdama prisidėti prie lietuvių tautos Lietuvoje ir išivijoję veiklos, darbų tyrimo ir palikimo išsaugojimo, prie tautinės mokslo ir populiarizacijos spaudos bei literatūros rengimo, leidimo, mokslo tęstinio, serijinio leidinio "Lietuvių tauta" redakcijos pagrindu, grupę žemiausių lietuvių mokslininkų, kultūros ir visuomenės veikėjų įkūrė paties pavadinimo *labdaros ir paramos fondą*, turėdama viltį, kad lietuviui, nepaisant kur jis begyventų, negali nerūpėti savo tautos, valstybės praeities, dabarties, ateities problemos. O jas geriau pažinti, nagrinėti ir spręsti galima tik bendromis jėgomis, suskaupus reikiamų lėšų.

Paskyrę jų pagal galimybes Fondui, naudos visomis įstatymais numatytais lengvatomis. Pirmasis paaugusių jam \$1,000 JAV – rašytojas ir žurnalistas iš Los Angeles Algirdas Gustaitis.

Fondas yra įregistruotas Lietuvos Respublikos Teisingumo ministerijos. Jo registracijos kodas – 9204698, atsilikimams įskaita: "Vilniaus banko" Vilniaus filialas a/s Nr. 1704285, k. 2601011777. Iš užsienio čekius siųsti Fondo adresu arba pervedimu per banką: Vilniaus bankas AB, Vilnius SWIFT: CBYV 2X, at Bankers Trust Company, New York, SWIFT: BKTR US 33, to: leidinio "Lietuvių tauta" labdaros ir paramos fondas a/s valiuta Nr. 777 157089072.

Labdaros ir paramos teikėjai "Lietuvių tautos" labdaros ir paramos fondui gali nurodyti ir konkretų tikslą, kuriam jie skiria lėšas ar dovanas. Apie jų panaudojimą Fondas informuos davėjų, o jų pavardes (gavus sutikimą), pateidaujant ir biografijas, taip pat ir grupinių aukotojų, imonių ir įstaigų pavadinimus Fondas skelbs savo leidiniuose – "Lietuvių tautoje".

Fondo adresas: Gedimino pr.3, LMA, 21k. "Lietuvių tautos" fondai, 2600 Vilnius, Lietuva. Tel.: 613652, fax 618464, E-mail: Liekis@ktl.mil.lt

Lietuvių tautos, valstybės ilgą amžiusumą – mūsų pačių rankose ir rankose tų, kurie dirbs, gins ir valdys Lietuvą ryto. Tad ir investicijos "Lietuvių tautos" fondui yra nepaprastai reikšmingos ne tik dabarčiai, bet ir atečiai, daug galinčios prisidėti ir prie mūsų tautos bei nepriklausomos valstybės pamatų tvirtumo, amžinumo.

Dr. Algimantas Liekis, "Lietuvių tautos" fondo tarybos pirmininkas

Išduo šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

LITUVAI PASAULYJE

JA Valstybės

Pasaulio lietuvių centro Bočių salėje Lemonte balandžio 28 d. vyko JAV LB vidurio vakarų apygardos apylinkių valdybų bei darbuotojų suvažiavimas. Jį pradėjo apygardos valdybos pirm. B. Vinčienė, kartu paprašydama tylos minutę pagerbti praeitais metais mirusius bendruomenės narius. Ji taip pat sukalbėjo ir invokaciją. Suvažiavusius sveikino Lietuvos ambasadorius Vašingtone V. Ušackas, generalinis Lietuvos konsulas Čikagoje G. Apuokas, JAB LB krašto valdybos pirm. A. Gečys, vicepirmininkas organizaciniams reikalams R. Kriaučiūnas, ALTOs centro valdybos pirm. S. Kuprys. Vidurio Vakarų apygardos valdybos pirm. B. Vinčienė padarė metinį veiklos pranešimą. Per metus atlikta 24 įvairūs darbai. Turėta 11 valdybos posėdžių. Išdininkė Stasė Korres savo pranešime pasidžiaugė, kad išdardė nera tuščias. Iš LB apylinkių pranešimų paaikškėjo, kad apylinkių veikla pakankamai gyva. Pasidžiaugta, kad ir bendruomeninė veikla jungiasi ir naujieji ateiviai. Pvz. Waukegan – Lake Country apylinkėje nemažai darbuojasi neseniai atvykusių iš Lietuvos. Naujieji ateiviai yra perėmę Lemonto apylinkės valdybą. Trumpą pranešimą Šv. Kazimiero kapinių reikalais padarė B. Matulienė. Po pasitarimo vyko vaišės, kurias paruošė R. Šakalienė.

Brazilija

Brazilijos lietuvių teltikinyje Vilia Zelina vietovėje gegužės 6, sekmadienį, buvo minima Motinos diena ir Šv. Juozapo vyrų brolijos 60 metų sukaktis. Motinos buvo pagerbtos per lietuvių pamaldas. Taipgi per pamaldas vyko su procesija Marijos pagerbimas. Taip pat perskaitytas brolijos mirusių narių sąrašas (80 asmenų). Per aukojimą mergaitės nešė gėles prie Marijos statulos. Pamaldos užbaigtos giedant Marijos litanią. Po pamaldų Jaunimo namuose vyko pietūs, kuriuose dalyvavo 110 svečių. V. Didžiulė-Rechenberg, pritariant gitarai, padainavo keletą lietuviškų liaudies dainų. Prie dainavimo prisidėjo ir pietų dalyviai. ("Mūsų Lietuva" 2001 m. 6 nr.)

Australija

A. a. Vytautas Stasys Neveauskas, 79 m. amžiaus, pasižymėjęs visuomeninėje bei skautiškoje veikloje, savo namuose Adelaidėje, švenčiant žmonos Marytės gimtadienį, mirė balandžio 25 d. Velionis gimė 1921 m. spalio 31 d. Kalniškėje, Krasnos valsč., Alytaus apskr. Tėvas Mečislovas buvo girininkas, motina Vanda – pradžios mokyklos mokytoja. Pradžios mokyklą baigė Alytuje, o gimnaziją Vilniuje. Porą metų Vilniaus universitete studijavo Lietuvos istoriją. Artinantis sovietams, pasitraukė į Vokietiją, o 1948 m. išvyko į Australiją. Kelionėje susipažino su Maryte Vitkauskaitė, kurią vedė 1950 m. Užaugino dukras Marytę ir Dainą bei sūnų Vytautą. Velionis studijas tęsė Australijoje ir tapo buhalteriu.

Visuomeninę veiklą pradėjo skatuose. Būdamas 7-rių metų pradėjo skautauti Alytaus II mokyklos vilkiukų draugovėje. Vokietijoje suorganizavo lietuvių skautus,ėjo draugininko ir vietininko pareigas. Atvykęs į Australiją tuoj pat įsijungė į skautų veiklą, tapo Australijos lietuvių skautų rajono vadu, pasiekė vyresnio skautininko

laipsnį. Vadovavo skautų stovykloms. Taipgi mokytojavo lituanistinėje mokykloje, buvo 8-rius metus Australijos lietuvių bendruomenės krašto valdybos pirmininku, kontrolės komisijos pirmininku, PLB tarybos nariu, Pasaulio lietuvių bendruomenės seimo nariu. Velionis dažnai Adelaidėje ir kitose vietovėse skaitydavo paskaitas, bendradarbiavo lietuvių spaudoje. Už nuopelnus visuomeninėje veikloje Australijos valdžia apdovanojo OAN medaliu. Savo gyvenime vadovavosi šūkiu: "Dievui, Tėvynei ir Artimui". Skautybė, kaip pats išsitarė, subrandino įsitikinimus ir charakterį. Gedulo Mišias balandžio 30 d. Šv. Kazimiero šventovėje atšaukė kun. J. Petraitis, dalyvaudam. T. Hogan, taršiam žodį anglų kalba. Po Mišių su velioniu atsisveikino Lietuvių bendruomenės ir organizacijų atstovai: V. Baltutis, L. Gerulaitis, E. Dukas, G. Vasiliauskienė, R. Sankauskienė, J. Grikonaitė, J. Vaboliene ir D. Dund. Palaidotas Centennial Park kapinėse Adelaidėje. Jo liūdi žmona Marytė, dukterys Marytė ir Daina bei sūnus Vytautas su šeimomis. (Mūsų pastogė, 2001 m.)

Britanija

Aušros Vartų Marijos židinį Nottingham, kuriam vadovauja kun. S. Matulis, MIC, balandžio 28 d. aplankė arkiv. Jonas Bulaitis, Šv. Sosto atstovas Albanijoje, vysk. Paulius Baltakis, OFM, lietuvių išeivijos vyskupas, Petras Tverjonas, Londono Šv. Kazimiero parapijos klebonas. Vysk. P. Baltakis, OFM, židiniję vadovavo maldoms už palaimintojo arkiv. Jurgio Matulio paskelbimą šventuoju, kurio užtariamu esąs įvykęs naujas stebuklas. Minėti svečiai taip pat vaišinos pas kan. V. Kamaitį, Mančesterįje.

Anelė Dumčūtė ir Antanas Vazgauskas Velykų pirmą dieną Nottingham Aušros Vartų židiniję atšventė aukšnie vedybų sukaktį. Padėkos Mišias atšaušo ir palaiminimą suteikė kun. S. Matulis, MIC. Pamaldose dalyvavo trys sūnūs su šeimomis, giminės ir draugai. Ji yra kilusi iš Sakių, o jis – nuo Kėdainių. Ji dalyvauja Lietuvių kat. moterų draugijoje ir abu – Didž. Britanijos lietuvių sąjungoje. Abu talkina lietuvių parapijai. ("Pasaulio lietuvis" 2001 m. 5 nr.)

Karaliaučiaus kraštas

Raginėję II vidurinėje mokykloje veikia lietuviškos klasės. Joje kasmet buvo atidaryta po vieną klasę. Prieš penkerius metus buvo viena pirmųjų klasių, kurioje buvo mokoma lietuvių kalbos. Šiais metais šioje mokykloje yra penkios lietuviškos klasės ir darbuojasi šeši mokytojai. Pirmokos moko Loreta Gečienė, antrokus – Zofija Sokolova, trečiokus – Lina Ambarcumian, ketvirtokus – Danutė Byčkova ir penktokus J. Alinskis. Šiose klasėse mokosi 65 mokiniai. Kitais metais numatomos dvi pirmųjų klasių. Nuo praėitų metų rugsėjo pradžios pradėjo mokytojauti Gitana Piščienė. Ji moko dainavimą; groja lietuvių liaudies šokiams, žaidimams, vadovauja Raginėms moterų ansamblui "Raganita". Raginėje, Martyno Mažvydo šventovės patalpose, veikia lietuviška bibliotekėlė; šiose patalpose yra taipgi lietuvių susirinkimo salė. Lituanistinių švietimą remia Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas prie Lietuvos valdžios.

J. Andr.

• Ar jau parėmė Kanados lietuvių kultūros muziejų?

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 40 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
kasd. pal. čekių sąsk. iki..... 2.25%
santaukas..... 2.75%
kasd. pal. taupymo sąsk..... 2.00%

PASKOLAS
Asmenines nuo.....10.50%
nekl. turto 1 m.....5.75%

INDĖLIAI:
90 dienų indėlius..... 3.50%
180 dienų indėlius..... 3.50%
1 m. term. indėlius..... 3.60%
2 m. term. indėlius..... 3.75%
3 m. term. indėlius..... 3.85%
4 m. term. indėlius..... 4.10%
5 m. term. indėlius..... 4.75%
RRSP ir RRIF (Variable)..... 2.50%
1 m. ind..... 3.85%
2 m. ind..... 4.00%
3 m. ind..... 4.10%
4 m. ind..... 4.25%
5 m. ind..... 5.00%

• Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.
• Narių santaukos
• apdraustas TALKOS
atsargos kapitalu
3 mil. dol. ir Kanados
valdžios iki \$100,000.00
sumos draudimu

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE – INTERAC KORTELE
TINKLALAPIS: www.talka.net

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.CH.

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA

- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ
- IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIKYMAS ORTOPEDINIAIS INDEKLAIS
- PRIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŲ ĮRANKIŲ

PRIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:

X ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
X HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
X HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

GENOVAITĖ GUSTAITĖ

Aštuoniasdešimties Magnificencija Vilniaus Almae Matris istorijoje švenčia aštuoniasdešimtąjį gyvenimo sukaktį. Įdomus, retas sutapimas!

Profesorius, akademikas, tikimybių teorijos ir skaičių teorijos Lietuvoje mokyklos kūrėjas bei vadovas, Greifvaldo ir Prachos universitetų garbės daktaras. Į Vilnių – "tą seną mokslių gyvenimą nuo žemaičių beap-sėstą" – J. Kubilius atėjo iš Žemaitijos (gimė 1921.VII.27 Fermo-s, Jurbarko raj.), iš Raseinių gimnazijos 1940 m. Po kelių dešimtmečių apie jos mokytojus yra pasakės: "Nešiosi per gyvenimą Stasio Lipnickio-Lipniūno (istoriko), Jono Matulionio (matematiko), Bronės Saladžiū-tės-Kviklienės (liuanistės), Vla-do Kuliečiaus (lotynisto) ir dau-gelio kitų išmintį". Išmintį, jų puoselėtą klasikinę kultūrą. Su klasės draugu V. Valantinu (da-bar JAV) buvo geriausias J. Matulionio mokyns. Studomas į universitetą, vis dėlto abejojo, ką pasirinkti – liuanistiką ar matematiką. Nulėmė pastaroji, joje taip pat įžvelgė poeziją... 1940 m. birželį, kai jo kartai buvo įteikiami brandos atesta-tai, Lietuvos kelias jau ritosi

Prof. JONAS KUBILIUS

Atsiūsta paminėti

LIETUVIŲ KULTŪROS INS-TITUTAS. 2000 SUVAŽIAVIMO DARBAL. Leidėjas – Lietuvių kul-tūros institutas. (Schloss Rennhof, D-68623, Lampertheim – Hütten-feld, Germany). Lampertheim, 2001 m., 277 psl.

Algimantas Liekis, AMERI-KOS LIETUVIŲ KULTŪROS AR-CHYVAS (ALKA). Tėstinis, seriji-nis mokslo leidinys lietuvių tautos raidos ir dabarties problemoms gvildinti. Serijos *Lietuvių tauta* še-štoji knyga. Leidėjas – "Lietuvių tautos fondas" (Gedimino pr. 3, Vilnius 2600). 2001 m., 200 psl.

Algimanto Barniško muzikinis vienetas, dažnai grojantis įvairiuose vasaros renginiuose Čikagoje ir apylinkėse. Nuotr. Ed. Šulaičio

Dalis tautiečių atsilankiusių į "Amerikos lietuvių" vasaros sutiktuvių šventę gegužės 27 d. Lemonte prie Čikagos. Nuotr. Ed. Šulaičio

tankai su penkiakampėmis. Gyvenimas parodė, kad J. Kubiliui brandos atestatas buvo įteiktas ne veltui.

1940 m. rudenį įstoja į Vilniaus universitetą, matematikos fakultetą. Egzamina pas prof. Viktorą Biržišką išlaiko iš karto, o tai pasitaikydavo toli gražu ne kiekvienam. 1948 m., jau aspi-rantas, išvažiuoja į Leningradą (Sankt Peterburgo) universite-tą. Čia likimas lėmė sutikti prof. Jurijų Liniką, patraukti jo dė-mesį. (Kalbėjosi su vadovu vo-kiškai, prancūziškai, nes rusiš-kai dar nedaug temokėjo). Tai profesorius J. Kubilių pristatė mokslo pasauliui, brandino. Jau po pusmečio (!) pirmieji rimti straipsniai buvo paskelbti Le-ningrado universiteto, TSRS MA darbuose. (Kokie jie mieli iki šiol, didžiojo kelio pirmieji ženklai). Daktaro disertacija apginta 1958 m., o po metų (1959) išleistas fundamentalus darbas: "Tiki-mybiniai metodai skaičių teori-joje". Pradėta matyt po laimain-ga žvaigždė knyga susilaukė la-bai palankių vertinimų. Antai belgų matematikos draugijos biuletenis rašė: "Darbas yra epo-chinis įvykis panaudoto principo originalumu ir efektyvumu". Prof. J. Liniko nuomone, J. Ku-biliaus sukurtos darnios ir toli išvystytos teorijos moksline reikšmė "turi netgi filosofinį at-spalvį". Išleista Lietuvoje knyga buvo leidžiama ir Naujajame pasaulyje (JAV), ten penkis sy-kius: pirmą – 1964 m., po to – 1968, 1978, 1988 ir 1997 m. (Jei Lietuvoje būtų daugiau tokių mokslininkų, prezidentūrai nereikėtų steigti padalinių valsty-bės įvaidžiui užsienyje kelti...). O, matematika, tu – poezija ir filosofija, tu – mokslų karalienė.

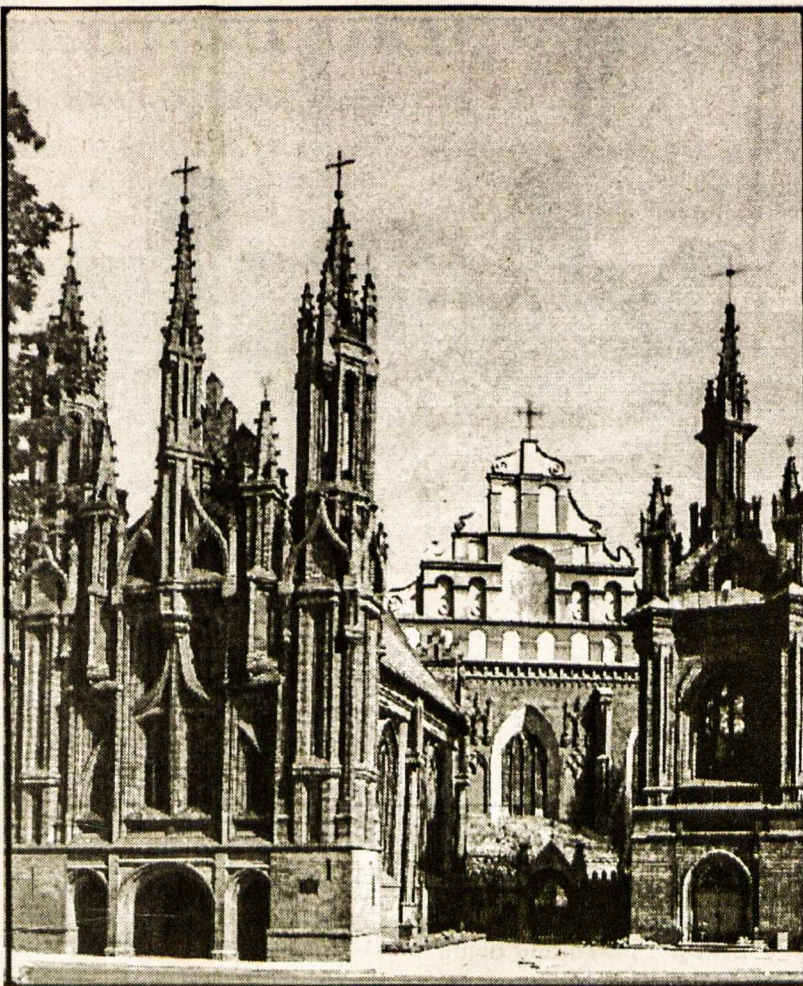
Aštuoniasdešimties Magni-fificencija skeptiškai išlaikė 33 me-tus (1958-1991). Paskirtas rek-torium pats sau pasakė: "Viską padarysiu, kad Vilniaus univer-

sitetas būtų garsus ne tik savo praeitimi". Žodžius viešai pa-kartojo per pirmąjį akademinės visuomenės susirinkimą, ir jie tapo įsipareigojimu Lietuvai. Labai nelengva buvo jo laikytis, jį įgyvendinti... Atsilaikyti prieš Maskvos spaudimą universitetą surusinti, įvesti grupes rusų kal-ba, prieš savųjų linkėjimą, pri-tarimą. Be to, reikėjo rūpintis universiteto buitimi: kad ant studentų galvų neužgrūtų su-trūnijusios lubos, turėtų jie kur gyventi, mokytis, laboratorijose atsirastų prietaisų, bibliotekose knygų, kad "būtų iš barbarų at-gauta Šv. Jonų bažnyčia". Per begalinę ištvermę, kantrybę, ti-kėjimą daug kas pavyko; 1985 m. už istorinių architektūros pa-minklų saugojimą universitetas buvo apdovanotas Didžiojuo Europos aukso medaliu.

Universiteto kalbininkai iki šiol nepamiršo, kaip palankiai rektorius-matematikas žiūrėda-vų į atėjusius prašyti pagalbos jaunam, gabiam liuanistui rasti jam etatą, neišleisti iš mokyklos. (Prašymo nepamiršdavo, padė-davo – suvokė kalbos reikšmę kultūrai, tautai, valstybei). Žy-miųjų pasaulio mokslininkų, lie-tuvių – A. Greimo, M. Gimbu-tienės ir kitų – kvietimas į uni-versitetą buvo taip pat esminė įsipareigojimo Lietuvos, jos pra-cities kėlimo dalis. Negalėjo ne-jaudinti anuomet (ir šiandien) jau pirmoji A. Greimo paskaita apie semiotiką žodžiai: "(...) niekadoms neįsivaizdavau, kad man teks garbė (...) kalbėti pa-čiame Vilniaus miesto centre, pačioje širdyje, toje vietoje, ku-riai pavesta tęsti Geležinio vilko tradiciją ir šimto vilkų balsu staugti šito miesto garbę (...)" Už galimybę "toje vietoje" "staugti šito miesto garbę" pa-saulinio lygio semiotikas dėkojo Magnificencijai matematikui. Bu-vo dar 1971-ieji...

Po aštuonerių, 1979-aisiais, universitetas minėjo 400 metų sukaktį. Į ją jis ejo nelengvai, bet nuosekliai, neišleisdamas iš akių. Jubiliejaus šventimas, jo valstybinis mastas ir pobūdis buvo viešas iššūkis Maskvai, įsipareigojimo Lietuvai trium-fas. Jo žodžiais tarant, jis nušlavė daugybę visokių kliūčių ir draudimų, atskleidė neužblė-susį tautos siekimą "ginti ir ug-dyti savo nacionalines tradicijas, branginti savo didžią istoriją ir žadinti gestančių tautinę savi-garbą". Tai buvo Sąjūdžio dvasios proveržis, nesulaikomai vedęs į judėjimą, vainikuotą Kovo 11-osios aktu. (Apie tai – jubi-liejų, pasirengimą jam su nuos-taba, susižavėjimu J. Kubiliaus drąsa, ryžtu 1992-aisiais šių eilu-čių autorei Romoje pasakojo prof. P. Rabikauskas: nors dar toli buvo iki jubiliejaus, būda-mas Romoje su sąjungine mate-matikų delegacija, J. Kubilius atsiskyrė nuo jos, atėjo pas pro-fesorių tartis).

O dabar, Magnificencija, vėl palinkote prie mokslų ka-ralienės, prie Lietuvos matemati-kos istorijos. Vedama Jūsų te-gul knyga įplaukia į Lietuvos mokslo istorijos vandenyną lengvai, grakščiai, admiroliškai. Be to, atsiminimai. Laukiame jų, spinduliuojančių išmintimi, klasikine kultūra, nemirtinga Sąjūdžio dvasia.

Grazioji Šv. Onos šventovė ir Bernardinų vienuolyno ansamblis Vilniuje

Gilioji biografijos paskirtis

ANTANAS MUSTEIKIS

Šiais metais išspaudinta dr. Alfonso Eidinto knyga anglų kalba, pavadinta *President of Lithuania: Prisoner of the Gulag*, yra 1995 m. išleistos lietuviškos Aleksandro Stulginskio bio-grafijos vertimas, kurį atliko To-mas A. Michalskis, Ph.D.

Autorius prezidento Stul-ginskio biografiją natūraliai sie-ja su ryškiais Lietuvos istori-jos tarpiniais – valstybės atkūri-mu ir pavergimu; pasekama ca-rinės Rusijos okupacija, perei-nama į sovietinių rusų, kaizeri-nių ir nacinių vokiečių pastan-gas užtroškinti tautą.

Biografija pradeda Stul-ginskio ikalinimu Kraslag kalėj-i-me, lyg beletristo išmone, kur pagrindinis herojus, jau atlikęs didžiuosius tautos gelbėjimo bei vadovavimo žygius, chronologiš-kai pateikiamas skaitytojoms bei skaitytojams. Išryškinta pre-zidento asmenybė yra ypatingai brandi, intelektualinė, atspari (re-zistencinė), vertinanti žiauriai tikrovę "su sardoniska šypse-na", tačiau ji nėra išskirtinė ta prasme, kad nebūtų buvę kitų, panašių į jį, tautos patriotų bei kovotojų. Jie dažnai veikale yra įvardyti tarp politikų, valstybi-ninkų, tremtinių bei eilinių gy-ventojų, kentėjusių tą pačią priespaudą.

Šioje įvykių platybėje auto-rius vis dėlto praleido vieną is-torinį faktą – 1941 m. birželio 23 d. sukilimą, kuris ginklu ir aukomis atstatė Lietuvos nepri-klausomybę dar prieš vokiečių okupaciją. Veiklusis Stulginskis tiesiogiai nebuvo susijęs su suki-lėliais, – areštuotas buvo dar prieš nepriklausomybės paskel-bimą – birželio 14 d., o pats su-kilimas buvo tautos siekiu viršū-

nė ir jo reikšmė galima palyginti su Vasario 16 d. reikšme atsiku-riancioje Lietuvoje. Dabar tas sukilimas ne tik kitataučių, bet iš dalies ir vietinėje žiniasklai-doje tapo "kontraversišku", net vertinamas kaip "skandalas". Esmėje ši pažiūra yra dvidešim-tojo šimtmečio istorijos klasto-tės palikimas (žr. mano straips-nį *Suklastoto šimtmečio proble-ma*, TŽ, 2000.X.3). Klastotė iš-ryškėja, kai palyginami dvyiniai nusikaltėliai ir nacizmo 25 mili-jonų nekaltų žmonių žudynės yra laikomos didesniu blogiu už komunizmo 100 milijonų nekaltų žmonių žudynes. Ši klastotė tiesiogiai ar netiesiogiai, sąmo-ningai ar nesąmoningai padeda didelei daliai buvusių naivuolių bei komunistinių ideologų ir ko-laborantų nukreipti į šalį ar su-švelninti savo atsakomybę pra-cities veikloje.

Veikale aš pasigedau as-menvardžių rodyklės, kuri yra įprasta moksliniuose darbuose. Vienas sakiny (24 p.) klaidin-gai įpainioja didžiojo komuniz-mo šulo mirties datą: "1920 m. ... Lietuva vos išsisuko iš revo-lucinės paskatos (encourage-ment), nors Lenino jau nebu-vo". O iš tikrųjų Leninas mirė 1924 m.

Dr. Eidinto veikalas patei-kia daug duomenų, turinčių gi-liąją biografijos paskirtį kitatau-čiams, nepatyrusiems "komu-nistinio rojauš" tikrovės, – ati-dengimą totalitarinės okupaci-jos žiaurumo bei kaltės.

Alfonas Eidintas, PRESI-DENT OF LITHUANIA: PRISONER OF THE GULAG. A Biography of Aleksandras Stulginskis. Išleido *Genocide and Resistance Research Center of Lithuania*. Vilnius, 2001 m., 392 p.

ČESLOVAS VALDAS OBCARSKAS

Eilėraščiai

Atrodo, kad lošia žymėtai metais,
O vis dėlto prasilošiau gerokai.
Vežėjas prakintau su uosio ratais,
Delne beliko vos keli variokai.

Apsvaigęs pakylu, dairaus išjęs,
Kažkaip šaltoka daros, jėgos mažia.
Tai kaipgi aš, eilėraščių vežėjas,
Lig galo nugabensiu savo važtą?

A.Ž.

Šimtą metų išstovėjęs...

Suka vėl malūną vėjas.
Jau už girių saulė teka,
Bėga dienos, skuba metai.
Ir malūnas nenutyla,
Iš jo militai žemėn byra.

Varganas lietuvis semia
Baltus miltus, juodą žemę.
Ir kviečiai jo rankoj šnara,
Kai važiuoja jis pro dvarą.
O malūnas vis netyla,
Iš jo auksas žemėn byra.

Iš kviečių ten pagamina
Baltą plotkį, perka vyną.
Ir atvykę pas kleboną,
Duoda auką – brangią duoną.
O malūno ratai sukas
Pas aukštaičius ir pas džiukus.

Varganoje bažnytelėj
Meldžias žmonės,
davatkėlės.
Ir per pačią šventą Sumą
Duonoj regį Kristaus Kūną.
Garbina jie tikrą Dievą
Ir išgelbsti savo sielą.

O nuo marių prisikėlęs,
Suka vėl malūną vėjas.
Ir tą duoną kasdieninę
Iš jo rankų žmonės ima.

Stabmeldžių alėja

Jie atėjo ažuolynų alėja,
Iš šventų miškų išstremti,
Ir per raistus ir pelkes eję,
Tyliai verkė sidabro naktį.

Ir sugrįžt atgal negalėjo
Į šventyklas tarp girių tankių,
Kur jų dievas apleistas
merdėjo,
Nepribilės nė vienu žodžiu.

Ir medžius apkabinę kalbėjo,
Šaukdami savo dievą vardų,
Ir nutilę stovėjo alėjoj,
Nusidažę juodu skausmu.

Miręs dievas daugiau
nesikėlė.
Stabmeldžiai tyliai verkė liūdni,
Ir jiems niekas padėt negalėjo
Ažuolynų alėjoj sidabro naktį.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

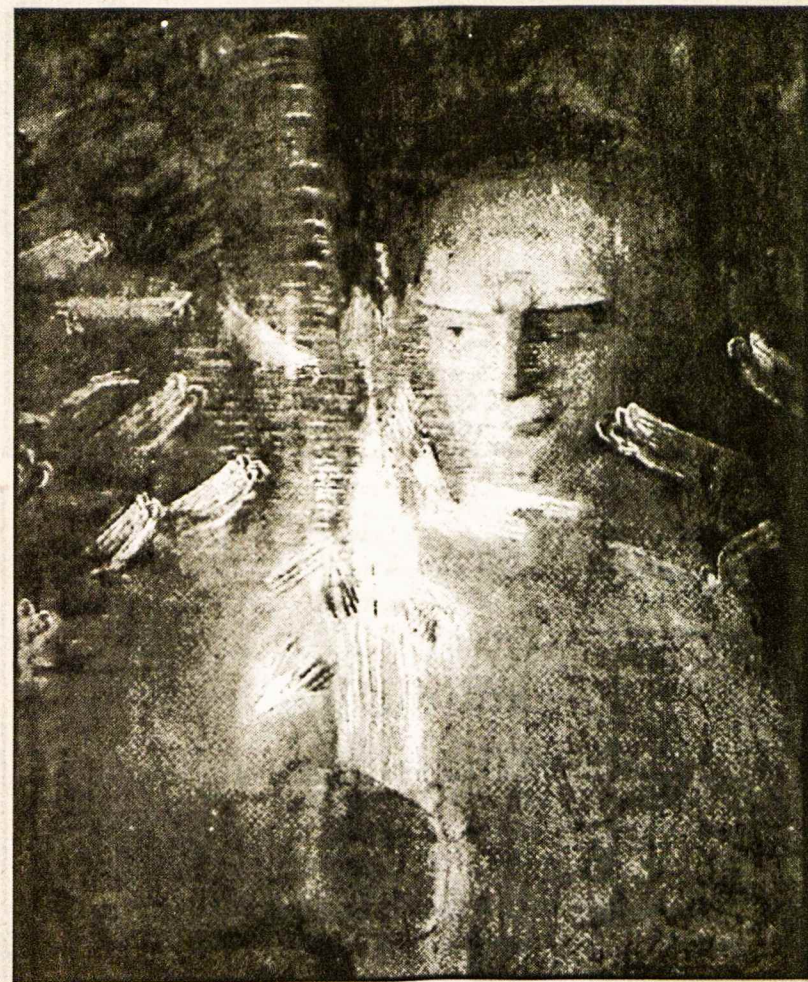
Lietuvių rašytojų draugijos valdybos sudaryta premijai skirti komisija: pirm. Stasys Džiugas, sekr. Eglė Juodvalkė, narys Jurgis Jankus savo telefoniniame posėdyje 2001 m. liepos 4 d. visais bal-sais 1999 metų grožinės literatū-ros premiją 2000 dol. paskyrė rašytojai Nijolei Jankutei už jos *Avirukai*, kelionių išpužiai. Pre-mijos mecenatas – Lietuvių fon-das. St. D.

Lietuvos valstybinis operos ir baleto teatras išleido naują kom-paktinę plokštelę, kurioje įrašyta Giuseppe Verdi *Messa da Requiem*. Įrašytas veikalas buvo at-liktas teatre praeitų metų balan-džio 8 dieną ir buvo skirtas visų Lietuvos operos steigėjų atmini-mui teatro aštuoniasdešimtmečio progai. *Messa da Requiem* atlikėjai – sopranas Sigutė Stonytė, me-zzosopranas Inesa Linaburgytė, tenoras Algirdas Janutas, bosas Vladimiras Prudnikovas, operos ir baleto teatro choras (vadovas Česlovas Radžiūnas) ir orkestras. Dirigavo Liutauras Balčiūnas.

Vilniuje *Arkos* galerijoje bir-želio pradžioje atidaryta paroda Lietuvos skulptūrinių portretų, kuriuos įvairių kartų dailininkai sukūrė nuo 1940 m. iki šių dienų. Parodą sudaro trys dalys: dvide-šimtojo amžiaus portreto klasika, šiuolaikiniai portretai ir naujausi Lietuvos skulptorių darbai, taip pat ir skulptorių portretiniai piešiniai. Dvidešimtį darbų iš savo fondų paskolino Lietuvos dailės muziejus ir apie 20 skulptorių čia rodo po du ar tris savo pastariais metais sukurtus portretus. Parodos metu šeštadieniais nuo 2 iki 4 val. p.p. lippdmi portretai iš natūros, taigi parodos lankytojai turi progos stebėti kūrybos proce-są, pakalbinti skulptorius bei už-sakyti savo skulptūrinį portretą.

M. Mažvydo "Katekizmo" 450 metų jubiliejui paminėti Vilniaus universiteto biblioteka pasi-puošė naujomis paminklinėmis durimis, kuriose skulptorius Jo-nas Meškelevičius vaizduoja svarbiausius Lietuvos kultūrai įvykius ir žmones. Durų viršutinėje dalyje išlieti bronziniai Kristupo Radvi-lo Našlaitėlio, Vilniaus vyskupo Valerijono Protasevičiaus, popie-žiaus Grigaliaus XIII, kardinolo Jurgio Radvilos, Lenkijos ir Lie-tuvos vadovų Stepono Batoro ir Žygimanto Augusto atvaizdai. Durų vidurinėje dalyje Vilniaus universiteto herbas ir užrašas "Pirmajai lietuviškai knygai 450 metų", M. Mažvydo *Katekizmo* ti-tulinis puslapis, greta – Mikalo-jaus Daukšos *Postilė*, žemiau – Karaliaučiaus ir Vilniaus univer-sitetų vaizdai, lietuvių raštijos vei-kėjų Konstantino Sirvydo, Simo-no Daukanto, Jono Basanavičiaus, Jurgio Bielnio, Vinco Ku-dirkos, Vaclovo ir Mykolo Biržiš-kių, Vinco Mykoliaičio-Putino portretai; taipgi rasta vietos poeto Justino Marcinkevičiaus žo-džiams iš jo knygos *Pažinimo me-dis*: "Tiems žmonėms, žodžio sto-gą kėlusiesiems, toms knygoms, mū-šų lopšį supusios". Ir visa tai su-tilpo ant vieno durų.

(ELTOS, Lietuvos ryto, BNS, Literatūros ir meno, LGTIC informacija)

Dail. M.K. Čiurlionis, Tiesa. Popieriaus pastelė

Italijos Bario mieste gegužės gale buvo atidaryta trečioji tarp-tautinė šiuolaikinės dailės darbų paroda *Arte & Maggio 2001*, ku-riuoje pristatomi ir šešiolikos lietu-vių dailininkų darbai. Kaip prane-šė Lietuvos užsienio reikalų mi-nisterijos spaudos tarnyba, paro-doje Lietuvai atstovauja A. Voz-bino, R. Z. Bičiūno, L. Tuleikio, D. Kasčiūnaitės, A. Stasiulevičiaus, R. Savicko ir kitų dailinin-kų darbai. Parodos atidaryme da-lyvavo ir Lietuvos ambasados Ro-moje diplomatai bei keli daili-ninkai iš Lietuvos.

Palangos vasaros sezonas paskutinį gegužės savaitgalį šau-niai pradėtas su kultūrinių ir sportinių renginių pyne, vardu *Lietuvos vasaros sostinė – 2001*. Pirmąją dieną vyko vaikų mados ir estrados festivalis *Baltoji žuvėd-ra* ant jūros tilto, teniso šimtų dvejų metų varžybos ir G. Oškinytės-Eimanavičienės dailės darbų pa-roda *Anapus horizonto* bibliote-kos parodų salėje; pavykary ant jūros tilto koncertavo kariuome-nės garbės sargybos orkestras, bu-vo seimo pirmininko ir Palangos burmistro sveikinimų kalbos, o sutemus Vilniaus "Senamiesčio teatras" pravedė saulės laidos ce-remoniją *Degantis tiltas*. Pabaigai sugiedotas *Vasaros sostinės 2001* himnas. Šeštadienis prasidėjo su pučiamųjų orkestrais, kurorto kermošium, kaimo kapelomis, o papildymų vyko plažo tinklinio varžybos bei Klaipėdos galerijos *Smėlio skulptūros*. Vėliau Kur-hauzo aikštėje vyko chorų šventė *Palanga 2001*, meno galerijose Palangos plenero individualistų grupės paroda *Zemė, dangus ir aš*. Dar vėliau, estrados žvaigždžių Edmundo Kučinsko, Stasio Povilaičio, Simono Donskovo ir drau-gų koncertas. Sekmadienį rytu Basanavičiaus gatvėje "Sena-miesčio teatro" renginys *Paguo-da*, gatvės krepšinio turnyras *ty-s-prieš-tris* ir daug kitų pramogų. Atrodo, smagiai laiką galėjo pra-leisti kiekvienas, pagal savo skonį.

Afrikos dienos vėl buvo ren-giamos Vilniuje nuo gegužės 23 iki birželio 25 dienos. Jas rengė Lietuvos valstybinė UNESCO ko-misija padedama įvairių kitų or-ganizacijų. Tarp įvairių renginių minėtini Valstybinėje M. Mažvy-do bibliotekoje parodyti Afrikos meno albumai, tradiciniai muzi-kos instrumentai ir meno dirbi-niai; Vilniaus universiteto teatro salėje koncertavo liaudies muzi-kančiai iš Ganos ir Egipto, ryšinin-kų kultūros rūmuose veikė Afri-kos pašto ženklų paroda; kino teatre *Lietuva* buvo rodomi Bur-kina Faso respublikos režisieriaus Issiaka Konate tarptautinį pripa-žinimą pelnę filmai *Souko* ir *Yri kan*; Atviros Lietuvos fonde vyko paskaitos apie Afrikos kūno puo-šybės meną, religiją, politiką, ku-rias skaitė Vokietijos, Lenkijos, Egipto bei Lietuvos mokslininkai. Prisidėjo ir vietiniai talentai: Vil-niaus dailės akademijos studentai pristatė savo sukurty "afrikietiš-kų" kostiumų kolekciją, savo dar-bus iš kelionės po Pietų Afriką rodė fotomenininkas ir tapytojas Z. Kazėnas.

G.K.

PRISIKĖLIMO

PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir trečiadieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniai nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniai nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniai nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniai nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 60 milijonų dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	3.00%
180-364 d. term. ind.	3.15%
1 metų term. indėlius	3.30%
2 metų term. indėlius	3.50%
3 metų term. indėlius	3.70%
4 metų term. indėlius	4.00%
5 metų term. indėlius	4.30%
1 metų GIC-mėn. palūk.	3.10%
1 metų GIC-met. palūk.	3.50%
2 metų GIC-met. palūk.	3.75%
3 metų GIC-met. palūk.	3.95%
4 metų GIC-met. palūk.	4.50%
5 metų GIC-met. palūk.	4.65%
RRSP, RRIF ir OHOSP	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	3.15%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	4.00%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	4.35%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	4.75%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	4.90%
Taupomąją sąskaitą iki	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.25%

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

GALVOJAT PIRKTI PIRMĄ NAMĄ, BET NEŽINOT KAIP PRADĖTI?

Be jokių Jūsų išipareigojimų pristatysiu Jūsų namus 128 puslapių knygutę "HOW TO BUY YOUR FIRST HOME".

SKAMBINTI

TEODORUI STANULIUI

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937, faksas 416 769-1524.

RUBY REAL ESTATE LTD.

REAL ESTATE BROKER

27 John Street, Toronto

JUMS TIK KAINUOS
3 1/2%
IŠ VISO
+GST

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

ADVOKATAS

VICTOR RUDINSKAS

Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto,
Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W.
ir Weston Road)

Astra Travel

& Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

* Keliones į Lietuvą * Keliones į šilto krašto * Draudą * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymas į namus per vieną parą) * Dokumentų vertimą * Išskvėtimų sutvarkymą ir išsiuntimą * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas.

Organizuojamos turistinės grupės į Lietuvą rugpjūčio mėnesį. Dėl datų, maršruto ir kainų prašau teirautis! Nemokamai galite skambinti tel. 1-866-566-1366.

Tel: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

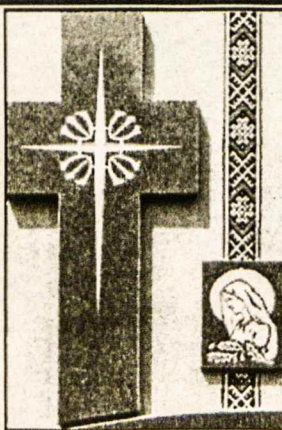
SMITH MONUMENT CO. LTD.

(nuo 1919 metų)

- ▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
- ▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
- ▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
- ▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.

Skambinti tel. 416 769-0674

Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Kanados Lietuvių *Fondas*
Lithuanian Canadian *Foundation*
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!

Remkime Lietuvą!

REMKIME PER KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Išrašome pakvatinimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.
Fondo nr. 119021236RR0001

Kanados lietuvių šeimų šventės komanda laukia įsakymų. Iš kairės: Ievutė Godelytė, Alina Comeau, Jaunius Šlekys, Teresė Pargauskienė, Aleksandra Gallagher, Arūnas Raščiauskas ir Robertas Raščiauskas. Vadovės – Irutė Žukauskaitė ir Rūta Kamaitytė pasiruošusios pradėti žaidimus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

karinio instituto garbės pirminku. Iki pat paskutinių dienų neapleido sporto: praeitą žiemą dar slidinėjo Kanados Kordiljerų kalnuose.

Toronto didmiestyje, pagal 1996 metų surašymo duomenis, iš 4.2 milijonų gyventojų tik 2.56 milijono gyvenimą pradėjo kalbėdami angliskai. Visų kitų pirmoji kalba buvo viena iš 63 įvairių kalbų paminėtų surašymo metu. Statistika rodo kad didžiausios "pirmakalbių" grupės buvo kiniečių (286,460), italų (202,440), portugalų (107,795), lenkų (79,620), ispanų (72,795). Iš kitų europiečių kalbų: prancūzų (52,360), graikų (49,230), vokiečių (49,230), ukrainiečių (25,145), rusų (22,890), vengrų (21,710), olandų (13,780), čekų (6,595), estų (5,700), suomių (5,035), latvių (4,795), lietuvių (4,265), danų (2,800), švedų (1,140). Net ir šiuo metu, manoma, iš 4.7 milijonų torontiečių apie 1 milijonas namuose nekalba angliskai ar prancūziškai.

Pirmąsias valstybines karių kapines birželio 28 dieną Otavojje atidarė karalienės atstovė Adrienne Clarkson. Atidarymo ceremonijose dalyvavo grupė veteranų, krašto apsaugos ministeris Art Eggleton, virš dalyvių praskrido karo lėktuvai "prarastų kovos draugo" grupuotėje, kai vienas iš jų stiga pasuka kita linkme. Iki šiol Kanadoje buvo vienos kapinės, vadinamos *National Field of Honour*, netoli Montrealio, kur palaidota apie 17,300 karo veteranų. Kiti veteranai palaidoti savo gyvenviečių kapinėse. Paprastai karuose žuvę kanadiečiai kariai būdavo laidojami netoli žūties vietos. Apie 100,000 kanadiečių, žuvę dviejų pasaulinių karų mūšiuose, palaidoti Europoje, Azijoje bei Afrikoje.

Liberalas Greg Sorbara laimėjo specialius Ontario provincinio parlamento apygardos rinkimus didele balsų persvara. Kovo mėnesį staiga mirus konservatorių ministeriui Al Pala-

kanos rinkiniui 51:64 ir 57:67. KREPŠINIS: Šalies moterų krepšinio rinktinė pasirengimą Europos pirmenybėms pradėjo dviem pralaimėjimais. Cetnev (Lenkija) draugiškose rungtynėse lietuvis nusiėjo žemyno čempionei Lenkijos rinkinei 51:64 ir 57:67. DVIRAČIAI: Daugiadienėse lenktynėse "Giro d'Italia" po septynių etapų Diana Žiliūtė ("Acca Due O") bendroje įskaitoje užima trečiąją vietą, o Edita Pučinskaitė ("Alfa Lum") – penktąją. Lietuvos dviratininkas R. Rumsas Baltijos šalių čempionate Rygoje 202 km grupinėse lenktynėse iškovojo pirmąją vietą. Už pergalę šioje distancijoje taip pat atiteko ir Lietuvos čempiono titulas.

IRKLAVIMAS: Vieną (Austrija) vykusiame trečiame pasaulio taurės etape Sidney olimpinį žaidynių prizininkės B. Šackienė ir K. Paplavskaja užėmė antrąją vietą. Jos porinių dviviečių varžybose 2000 m. įveikė per 8 min. 40.05 sek. ir 5.62 sek. nusiėjo Didžiosios Britanijos irkluočių. A. Duonelė ir E. Balčiūnas pasaulio baidarių ir kanojų irklavimo taurės varžybų ketvirtajame etape dviviečių valčių 200 m. ir 500 m. nuotolyje užbaigė antri. A. Duonelė vienviečių varžybose 200 m. nuotolyje iškovojo sidabrą, o R. Petrukonis – penktąją vietą. 500 m. lenktynėse A. Duonelė užbaigė ketvirtas.

PLAUKIMAS: Vilniuje, plaukimo čempionate kelis kartus keitėsi Lietuvos rekordai. Kaunietis Rolandas Gimbutis du kartus gerino 50 m. plaukimo peteliške šalies rekordą – 25.08 sek. ir 24.94 sek. Tą pačią distanciją peteliške du kartus gerino ir panevėžietis Juračė Ladavičiūtė – 29.03 sek. ir 28.66 sek. Estafetė 4x200 m. laisvuju stiliumi rekordiniu rezultatu – 9 min. 1.34 sek. laimėjo Kauno moterų komanda. 50 m. plaukimo nugara šalies rekordą pasiekė vilnietė Aušra Pačebutaitė – 31.01 sek. Jauni 100 m. distancijos peteliške rekordas priklausė kaunietei Rimvydai Šalčiui.

DISKAS: Lietuvos čempionate Kaurė A. Alekna nusiviedė diską 68 m 78 cm. Sekantis varžovas Romas Ubartas nusiviedė 60 m 78 cm.

GOLFAS: Birželio 30 d. Didžiojo Lapės, 15 km nuo Kauno, buvo atidarytas pirmasis Lietuvoje 9 duobučių, 35 hektarų plotą užimanis golfo laukas. Jį pastatė savo lėšomis verslininkas Vytautas Motiejūnas. Jis subūrė apie 160 šios šakos entuziastų ir įsteigė golfo klubą "Elnias" ir šiuo metu yra Lietuvos golfo federacijos pirmininkas. Atidaryme dalyvavo šalies aukščiausiosios, diplomatai, svečiai iš užsienio. Deja, vienas torontietis, buvęs azartiškas golfininkas, lankdamasis Lietuvoje nuvažiuojo apžiūrėti naujo golfo lauko, bet sargybinis stovintis prie geležinių įėjimo vartų, atsisakęs savo viršininkų, jo neleidė. V.P.

DR. STASYS DUBICKAS

DANTŲ GYDYTOJAS

398 Guelph Line, Burlington

(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)

Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")

(905) 333-5553

TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

Matininkas

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.P.

ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

AKTYVAI per 122 milijonų dolerių

MOKAME

3.05% už 30-89 d. term. indėlius	3.00% už 90-179 d. term. indėlius
3.15% už 180-364 d. term. indėlius	3.30% už 1 m. term. indėlius
3.50% už 2 m. term. indėlius	3.70% už 3 m. term. indėlius
4.00% už 4 m. term. indėlius	4.30% už 5 m. term. indėlius
3.10% už 1 m. GIC mėn. palūk.	3.60% už 1 m. GIC invest. pažym.
3.75% už 2 m. GIC invest. pažym.	3.10% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 4 m. GIC invest. pažym.	4.65% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.15% už RRSP & RRIF ind. (var.rate)	3.85% už RRSP & RRIF 1 m. term. ind.
4.00% už RRSP & RRIF 2 m. term. ind.	4.35% už RRSP & RRIF 3 m. term. ind.
4.75% už RRSP & RRIF 4 m. term. ind.	4.90% už RRSP & RRIF 5 m. term. ind.
3.00% už OHOSP (variable rate)	2.00% kasd. palūkanų čekių sąsk.
3.25% už JAV dolerių 1 metų GIC	2.25% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.

IMAME

už asmenines paskolas nuo.....7.25%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1 metų.....5.75%
2 metų.....6.60%
3 metų.....6.25%
4 metų.....6.90%
5 metų.....6.50%
- su keičiamu nuosimčiu.....6.00%

DUODAME

• asmenines paskolas iki \$250,000
• mortgicijus iki 95% įkainoto turto
• riboto kredito paskolas (Line of Credit)
• komercinius mortgicijus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eilėje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI

BAŠKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS

ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)

KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETUI!

GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI BAŠKAITAS

Elektroninis paštas: parama@total.net

KITOS PASLAUGOS

KELIONIŲ APRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ

PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?

PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINĖS MONETAS

KASOS VALANDOS:

Pirmad., antrd. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.

Ketvirtadieniai ir penktadieniai nuo 9 v.r. – 8 v.v.

Šeštadieniai nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149

2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.net

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West

Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

ROCK OF EUROPE INC.

GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS

GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS

PROFESIONALUS PATARNAVIMAS

RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD

(PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)

TORONTO, ON M8Z 2X3

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Nuolatos turiu išparduodamų bilietų. Nuo vasaros kainų į Lietuvą garantuoju nupiginiimą. Pasiėskokite, nesvarbu kur, sau geriausią kainą, ir tada skambinkite tik man asmeniškai – ir nuo tos "geriausios" kainos duosiu Jums nuolaidą!

Kelionės į kitus kraštus, pas mane pirkite už geresnę kainą.

Turiu bilietų su nemokamai pakeičiamu, arba su atvira grįžimo data!

Turiu bilietų, galiojančių vienerius metus!

Teiraukitės!

Toronto įstaigoje būnu trečiadieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, tik paskambinkit – sutvarkysiu! Bilietus pristatau X-PRESS paštu.

ALGIS @ 133 Roncesvalles Ave.

MEDELIS TORONTO, Ont. M6R 2L2

Tel. 416 531-4800

ALGIS ir STEFA MEDELAJ @ ALGIS CONSULTING

45 Forest Heights Street, WHITBY, Ont. L1R 1T7 Tel. 1-905-666-9086

Visos paslaugos atskleidžiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius.

Atstovaujam telefoninių ryšių firmą RapidTel.

Minutė į Lietuvą – 41 c bet kuriuo laiku.

+ Planas A: Ontario – 5 c, Kanada – 9 c, US – 10 c,

arba + Planas I: Kanada ir US – 7.5 c.

Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Tautybių pamaldos Montrealyje

Tai "Mess des nations", "Mass of all Nations" didžiausioje miesto bazilikoje. Dalyvavo 38 tautybių maldininkai – ateiviai iš daugelio pasaulio kraštų. Mišias koncelebravo Montrealio arkivyskupas Jean-Claude Turcotte su 50 kunigų. Aktyviai dalyvavo ir lietuviai su Aušros Vartų chorą, kuris šaliai atliko jam skirtą dalį

ANTANAS KEBLYS

Šiais 2001 m. buvo sukviešti 62 tautybių žmonės. Iškilms įvyko Šv. Juozapo oratorijos bazilikoje Montrealyje, kurios statybą pradėjo Šv. Kryžiaus ordino broliukas – vienuolyno durininkas André. Šiandien jis jau yra paskelbtas palaimintuoju ir tikimasi, kad neužilgo bus paskelbtas šventuoju.

Šv. Juozapo baziliką lanko ne tik turistai iš viso pasaulio ir ne tik sveikieji, bet ir ligonys. Yra įvykę daug stebuklų. Tai liudija palikti buvusių ligonių ramentai. Šv. Juozapo baziliką yra Montrealio Karališkojo kalno beveik pačioje viršūnėje. Impojuojantis pastatas ne tik iš lauko, bet ir viduje. Baziliką gali sutalpinti per 3000 maldininkų. Ši kartą ji buvo sklidinai pilna.

Šias tautybių pamaldas įvedė prieš daugelį metų tuometinis kardinolas P. Gregoire. Per daugelį metų jos buvo laikomos žiemos metu, Pasaulio karalienės Marijos katedroje miesto centre. Buvo labai sunku žmonėms žiemos metu susirinkti katedroje. Kardinolas Jean-Claude Turcotte ją nukėlė į pavasarį – birželio 2 d.

Mišių iškilms prasidėjo su vargonų muzika ir trimis palyda, solistei giedant *The Bright Seraphim*.

Procesijos priskyje buvo nešamas kryžius su dviem žvakėmis. Jį sekė 38 tautybių vėliavos ir jų atstovai, apsirengę savos tautos drabužiais. Lietuvos vėliavą nešė Paulius Mickus ir Aušros Vartų choristė iš Lietuvos Dalia Buckutė. Žygijo 50 kunigų, prelatų ir kardinolas su savo asistentais.

Iškilmingas Mišias koncelebravo kardinolas Jean-Claude Turcotte. Giedojimo Montrealio Aušros Vartų parapijos choras, diriguojamas Lavrenti Djintcharadze. Choras stovėjo už didžiojo altoriaus kartu su Haiti chorą, (jie atliko vieną giesmę).

Šv. Mišių pradžioje bazilikos solistė – sopranas Michele Hekimi atliko visus solinius recitatus kartu su AVP chorą ir dirigavo visiems šventovės maldininkams. Choras giedojimo *Gloria* (Vivaldi). AV choras atliko giesmes prancūzų, lotynų, rusų ir lietuvių kalbomis. Choras giedojimo

dojo su soliste *Veni Lumen, Veni Creator Spiritus* ir Evangelijos *Aleliuja*. Pamokslą pasakė pats kardinolas, gražiai įvertindamas visų tautybių įnašą į bendrą tikėjimą ir gyvenimą.

Po pamokslą sekė *Credo* ir 8 tautybių maldos, į kurias choras atsakinėjo rusų kalba *Gospodi, pamiluj nas* (Viešpatie, pasigailk mūsų).

Kardinolas priėmė atneštas aukas, giedant Pietų Amerikos chorėliui. *Sanctus* atliko Haiti choras savo kalba. Po konsekracijos kardinolas su chorą užgiedojo: *Nous proclamons ta mort, Seigneur Jesus...* (Mes skelbiame Tavo mirtį, Viešpatie Jėzau...).

Tėve mūsų visa bažnyčia, kiekviena tautybė kalbėjo savo kalba. Komunijos metu grojo didieji vargonai. *Maldą už tėvynę* (Dambrausko) atliko (mažaisiais vargonais prie altoriaus) ir dirigavo Lavrenti Djintcharadze.

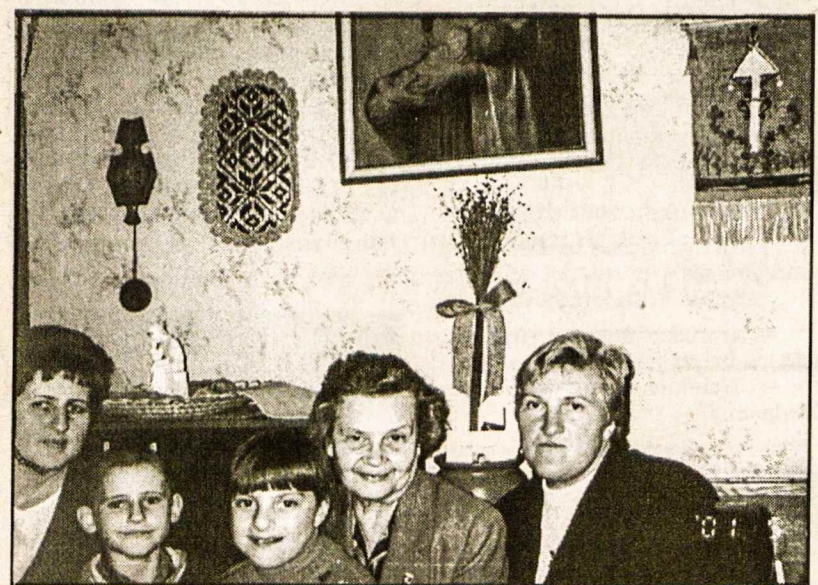
Palaiminimo metu giedojimo sava kalba Meksikos choras. Kardinolas dėkojo visiems ir net išeidamas chorą su ranka pasveikino.

Tautybių Mišios buvo rodomos per *Radio Canada (CBC)* prancūzų tinklą birželio 3 d., 10 v.r. Buvo gražu matyti ir girdėti mūsų Montrealio lietuvių chorą.

Pasibaigus Mišioms žmonės buvo pakviesti pasilikti bazilikoje, kur įvyko meninė dalis. Mūsų choras atliko *Kur giria žaliuola* Gudausko, liaudies dainas *Mergučelė lelijelė, Už jūrėlių, už marelėlių ir Kur bėga Šešupė* Č. Sasnausko. V. Bulotienė pranešė visiems dalyviams lietuvių programą anglų, prancūzų ir lietuvių kalbomis. Visos dainos buvo atliktos be jokių muzikos instrumentų.

Aušros Vartų parapijos choras prieš 25 metus yra giedojęs šioje bazilikoje per lietuvių dienas 1976 m. Dirigavo muz. Mme Roch, vargonavo muz. Jonas Govėdas. Ir štai choras, sulaukęs aukso jubilejaus, vėl giedojimo bazilikoje su 42 choristais nuo (24 iki 84) metų amžiaus.

P.S. Jeigu kas norėtų įsigyti garsinę Tautybių Mišių vaizdą, joje, terašo ar teskambina arčiausiai *CBC – Radio Canada* televizijos stotiai gyvenamajame mieste.

Pirma iš kairės Plungės vaikų invalidų globos draugijos tarybos narė D. Zabrieliene su sūnumi Juliumi, E. Gudinskiene ir J. Brenčienė darbo kabinete su dukra Ieva

Skaitytojai pasisako

PAGALBA VAIKAMS

Gegužės mėnesį Lietuvoje svečiavosi "Pagalba Lietuvos vaikams" įgaliota atstovė E. Gudinskiene, kuri, nepaisydama garbaus amžiaus, aplankė Lietuvos miestuose ir miesteliuose gyvenančius tautiečius, organizacijas, kurios kreipėsi pagalbos į Kanados lietuvių šalpos būrelį.

Plungėje PLV parama buvo įteikta vaikų invalidų globos draugijai. Už ją jau sekančią dieną sutarta nupirkti būtiniausių vitaminų, higienos priemonių nevaikštančiams ir kitomis ligomis sergančioms 95 organizacijos vaikams. Paramą priimti yra lengviausia, bet ją

surinkti ir nusipirkti kaip efektyviau panaudoti yra didelis PLV moterų rūpestis.

Su pagarba nuosirdžiai dėkoju Plungės neįgaliausių vaikų vardu E. Gudinskienei, Saulei Remesat, Genutei Grajauskienei, Danai Jonikienei, Felicijai Venckevičienei už jų motinišką supratimą, rūpestį, pasiaukojimą dirbant šį kilnų darbą.

Brangūs tautiečiai, aukotojai, geros valios žmonės, nuosirdus ačiū Jums už aukas, kurios suteikia Lietuvos vaikams sveikatos, džiaugsmo, o šeimoms viltį, kad jų pastangos augintų sergančius vaikus su laukia pritarimo ir paguodos. Telydi ir saugo Jus Dievo malonės šviesa.

J. Brenčienė,
Plungės vaikų invalidų globos draugijos pirm.

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 1H8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašu kreiptis visais namų
pikimo-pardavimo reikais.
Patarnauju lietuvių visuomenei 14 metų

Knygų rėšykla
"SAMOGITIA"
meniški įrašai
knygas bei žurnalus

A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

Tautybių Mišios Montrealyje. Iš kairės: Lietuvos vėliavą neša Paulius Mickus ir Dalia Buckutė; 2500 maldininkų bazilikoje; mons. P. Blanchard, kardinolas J. C. Turcotte; Aušros Vartų par. choras gieda Mišių giesmes; koncerto metu atlieka lietuviškas dainas, diriguoja muz. L. Djintcharadze

Lietuvininkų suvažiavimas Čikagoje

IEVA ADOMAVIČIENĖ

(Tesinys iš praėjusio nr.)

Ateities veikla

Hansas Dumpys ragino daugiau dėmesio kreipti į ML genocidą. Nukentėta nuo kryžiuočių, carų, nacių ir sovietų. A. a. dr. J. Dainauskas plačiai aprašė tragiškus įvykius ML, a. a. vysk. Kalvanas pradėjo milti paskutinio genocido metinės. ML genocidas negali būti užmirštas, reikia rengti viešus minėjimus visuomenei. Minčiai pritarė tarybos pirm. Kurtas Vėlius ir kun. V. Aušra.

Pirm. Gytis Šernas, pasigedamas jaunimo susirinkusiu tarpe, nuogastavo dėl Fondo veiklos tęstinumo, išskėlė net Fondo likvidacijai pasirošimo klausimą. Vilius Trumpjonas kategoriškai atmetė tokias diskusijas ir savo optimizmu uždegė auditoriją.

Valdomųjų organų rinkimas

Atsistatydinus visiems kadencijai baigusiems, Ramūnas Buntinas ir Vilius Trumpjonas atliko rinkimus. Naujos valdybos pirmininku pasiūlytas dr. Jurgis Anyšys išrinktas pjojimu. Tokiu pat būdu išrinkti pasiūlyti 12 asmenų į tarybą. Buvę revizijos komisijų nariai pasilikio ir sekančiai kadencijai. Kanados revizijos komisijai pririnktas Ernestas Steponas.

Kurtas Vėlius, buvęs ilgalaikis tarybos pirmininkas, padėkojo už jam suteiktą progą darbuotis ML labui ir palinkėjo ištermės bei sėkmės naujai tarybai. Inž. Gytis Šernas, buvęs pirmininkas, pasidžiaugė, kad buvo išrinkta naujų ir jaunesnių pajėgų, palinkėjo jiems sėkmingo ir našaus darbo. Čikagiškių entuziazmas pririnti Fondo vadovavimą džiuginantis, išsklaidinantis visas pesimistines idėjas.

Naujai išrinktas pirm. dr. Jurgis Anyšas taręs trumpą žodį, kvietė naujai išrinktą tarybą posėdžiui, kuriame buvo pasiskirstyta pareigos ir aptarti

cilinio darbo reikalai.

Naujų valdomųjų organų sudėtis: dr. Jurgis Anyšas, Vilius Trumpjonas, dr. Martynas Buntinas, Ramūnas Buntinas, Linas Buntinas, Valdas Aušra, Jurgis Lampsatis – visi iš Čikagos; Gytis Šernas, Irena Šernaitė-Meiklejohn, Ieva Adomavičienė – iš Toronto; prof. V. Pėteraitis, Ieva Andruškevičienė iš Montrelio; Ieva Jankutė iš Niujorko. Revizijos komisija Amerikoje: dr. Račkauskas, Aldona Buntinaitė ir Aldona Markelienė; Kanadoje: Vanda Norvaišienė, Gertrūda Jocienė ir Ernestas Steponas.

Sekmadienio posėdžiai

Prof. V. Pėteraitis pabrėžė būtinumą leisti enciklopediją, nes mažai kas bežinojo, kas ta Mažoji Lietuva. Jam lankant tėvo kapą, vietinės gyventojos buvo išsiskaita, kad ten tik vokiečiai palaidoti, apie lietuvininkus ji nieko negirdėjusi. Pritarimas rengti enciklopediją buvo didelis ir išsivijo, ir Lietuvoje. 1996 m. jis nuvažiojo į Lietuvą, tarėsi su MEL direktorium a.a. Z. Pociumi, kuris prikalbino akad. dr. Z. Zinkevičių būti vyr. redaktoriumi. Jisai sutiko, atėjo į kiekvieną posėdį ir būdamas ministru. Prisidėjo nepamainomi darbuotojai – dr. Martynas Purvinas, Vytautas Gocentas, V. Kaltenis ir kiti.

Marijos Purvinienės enciklopedijos pristatymo aprašymą Lietuvos mokslo akademijoje perskaitė Ieva Andruškevičienė. Pagrindinį pranešimą akademijoje padarė dr. Z. Zinkevičius, pabrėždamas enciklopedijos aktualumą, ML įnašą Didžiajai Lietuvai, specifinį kultūrinį paveldą. Išskėlė ilgalaikio MLF pirm. prof. V. Pėteraičio nuopelnus. Trumpai apžvelgė darbų pradžią, pabrėžė autorių, skyrių vedėjų, redaktorių idealizmą. Akademikas sakė, kad planuojami 3 tomai, IV-tas papildytas ir V-as anglų, vokiečių ir rusų kalbomis.

PADĖKA

50 metų vedybinę sukaktį atšventę
2001m. birželio 9 d.,

dėkojame klebonui kun. Augustinui Simanavičiui, OFM, atnašavusiam padėkos Mišias, už giesmes ir prasmingus žodžius.

Sūnams Alvydui su žmona Rima, Ramūnui su žmona Silvija, Linui su žmona Asta, surengusiems šį jubiliejų. Janei Vingelienei, Aldonai Siminkevičienei už padėjimą organizuojant šios sukakties paminėjimą. Dėkojame Linui už vakaro pravedimą ir visiems sūnums ir vaikaičiams už gražius prisiminimus ir sveikinimų žodžius.

Ačiū sveikinusiems žodžiu – Danutei Keršienei – skautų vardu, Reginai Stabačinskienei ir Bronėi Palionienei – draugų vardu. Raštu sveikinusiems (iš Lietuvos) – "Vilnijos" draugijai – K. Garšvai, Alf. Petrukevičiui, "Vorutos" – J. Vercinkevičiui, Detrioto – Eug. Bulotienei, Čikagos – V. Gasparienei, J. Gaizuičiui bei giminiams iš Lietuvos ir kitur. Dėkojame visiems dalyvavusiems su mumis ir pamergėms Janei Vingelienei, Birutei Jonienei bei pabroliams – St. Valickiui, Ant. Kilinskui, V. Siminkevičiui už linkėjimus, gėles ir dovanas. Šeimai, draugėms už pyragus ir raguolį. Ačiū Birutei Stanulienėi ir jos padėjėjoms už įdėtas pastangas ruošiant vakariene.

Dievo palaima, kad galėjome paminėti mūsų 50 metų vedybinę sukaktį su jumis visais.

Prima ir Bronius Sapliai

RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577

**Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas**

♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimui ir nuomininkų reikalų specialistas.

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
115 Lakeshore Rd. E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 Tel.: 905 271-7171
(Į vakarus nuo Hurontario)

NAUJAS ERDVUS KABINETAS
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

Sutton GROUP
PATYRĘS NUOSAVYBIŲ PARDAVĖJAS
netoli naujos PRISIKĖLIMO PARAPIJOS
Prašu skambinti šiandien
tel. 416 236-6000
pirkimo ar pardavimo klausimais

sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

MARGUTIS
PYSANKA V.M. Inc.
4134 Dundas St. West,
Toronto, ON, M8X 1X3
Tel. (416) 233-4601
Fax (416) 233-3042

Reguliarūs maršrutai siuntiniams laivu
ir lėktuvu tiesiai į Vilnių.
Greitas ir garantuotas
siuntų pristatymas Lietuvoje.

MILNIUS
Nemokamai surenkame siuntas
iš Jūsų namų.*
Tel: (416) 233-4601

*Galiu kai kurie apribojimai.

\$2.00* COUPON \$2.00*
For 1 parcel
*Coupon valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

TORONTONT

Anapilio žinios

– Tuoktis ruošiasi: Algis Gelažauskas su Rasa Vaičiulyte.
– Suvalkų krašto išeivijos lietuvių gegužinė bus liepos 15, sekmadienį, 3 v.p.p. Erindale parke, Mississaugoje.

– Tradicinės lietuvių pamaldos Midlande bus rugpjūčio 5, sekmadienį, Kanados kankinių šventovėje. Renkamasi 2.30 v.p.p. prie Lietuvos kankiniams pastatyto kryžiaus ir einami Kryžiaus keliai. Mišios – 3 v.p.p. Mišių metu giedos Lietuvos kankinių šventovės choras, o pamokslą sakys mūsų svečias iš Romos kun. Ričardas Doveika.

– “Žodis tarp mūsų” liepos-rugpjūčio knygelių laidą platina Albina Augaitienė sekmadieniais parapijos salėje.

– Anapilio knygyne gauta knyga “Lietuviškas švietimas Šiaurės Amerikoje”.

– Lietuvaitė ieško darbo. Galėtų prižiūrėti senesnio amžiaus asmenis porą dienų per savaitę. Skambinti Primai tel. 416 604-3552.

– Anapilyje esančio Kanados lietuvių muziejaus-archyvo lankymo valandos sekmadieniais: nuo 10.30 v.r. iki 6 v.v.; pirmadieniais: nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v. Muziejaus vedėja – dr. Rasa Mažeikaite. Muziejaus tel. 905 566-8755.

– Reikia paramos kun. A. Lipniūno jaunimo kultūros centrui, kuris rūpinasi Panevėžio vyskupijos jaunimo katalikiškąja veikla, ruošia evangelizacijos dienas, Šv. Rašto kursus, organizuoja maldos grupes, Kryžiaus kelius, naktines švenčių siojio adoracijas, tautinių bei religinių datų minėjimus, platina religinę spaudą ir rengia jaunimui vasaros stovyklas.

– Paramos prašo Rumšiškių parapijos klebonas kun. Stasys Šileika, SDB, kurį laiką mūsų tarpe darbavęs Hamiltono ir Montrealio parapijose. Nori pakeisti parapijos pastatų plėtimą, susproginėjusį ir vandenį praleidžiantį stogą šlaitiniu stogu.

– Mišios liepos 15, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Joną Zuloną; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už Čepų ir Kalpokų mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje liepos 14, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Stasę ir Vincą Zadurskius.

Išganytojo parapijos žinios

– Pamaldos kas sekmadienį 11.15 v.r. Šv. Komunija dalinama kiekvieną pirmą mėnesio sekmadienį.

– Praeitą sekmadienį pamaldose buvo prisiminta Lena Langaitė-Newfield, mirusi birželio 27 d. Vinipege, Man., sulaukusi 86 metų amžiaus. Palaidota liepos 2 d. Paliko liūdinčius: sūnų Vilių; seseris Elą Nash Toronte, Elzbietą Skudą Halifaxe, Lidiją Ornug Vokietijoje; brolius – Augustą Toronte ir Hugo Br. Kolumbijoje bei brolienę Urte Langienę Lietuvoje. Išsėkis Ramybėje.

– Išgyskite vėliausią lietuvišką Bibliją. Šv. Raštas motinos kalba yra brangi dovana bet kokiai progai. Skambinkite parapijos klebonui tel. 905 270-3723. Kaina – \$20 JAV.

– Siekite vidinės ramybės. Tai giliausia palaima. Gyvenk ir kito neteisk. Priėmimas išaukia džiaugsmą. Pakeisk savo baimę tikėjimu ir ramybę sugrįž. Palik ko negali kontroliuoti ir ramybė įsiviešpataus.

Šv. Jono lietuvių kapinėms auکوjo: \$50 – E. Simaitienė (a.a. Kazimiero Simaičio III mirties metinių proga); P. Gabrėnas (savo žmonos a.a. Jadvygos X mirties metinių proga).

IEŠKOME auklės penkis dienas savaitėje trijų metų berniukui. Skambinti Kristinai po 5 v.v. tel. 905-602-9231.

Toronto Maironio mokykloje V sk. Naminių gyvuliukų dieną. Iš kairės: Viktorija Henderson, Aurelija Jusytė, Rita Bancevičiūtė

Prisikėlimo parapijos žinios

– Praeitą savaitę ŠALFASGOS 50 metų veiklos sukaktuvių renginiuose dalyvavo vysk. P. Baltakis, OFM. Sekmadienį jis auکوjo 10.30 v.r. Mišias ir pasakė tai progai pritaikytą pamokslą.

– Parapijos Mišių tvarka: sekmadieniais 8 v.r., 9.15 v.r. ir 10.30 v.r., šeštadieniais 8 v.r. ir 9 v.r., o šokiadieniais 8 v.r. ir 7 v.v. Kviečiami visi, kurie turi laiko, dalyvauti ir šokiadieninėse Mišiose, ypač vakare, kai šventovėje ir aplinkoje po statybų triukšmo viešpatuoja ramybė.

– Šv. Raštą, Senąjį ir Naująjį testamentą vienoje knygoje galima įsigyti parapijos raštineje. Kaina – \$35.

– Maldininkų kelionė autobusu į Midlando Kanados kankinių šventovę įvyks rugpjūčio 5 d., kur yra pastatytas lietuviškas kryžius Lietuvos kankiniams. Registruotis galima parapijos raštineje. Kelionės kaina – \$20. Autobusas išvyks 11.45 v.r. nuo “Vilniaus” rūmų, o nuo parapijos 12 v. Kryžiaus keliai 2.30 v.p.p., Mišios 3 v.p.p. Per Mišias giedos Lietuvos kankinių parapijos choras.

– Praeitą sekmadienį “Kretingos” stovyklavietėje, Vasagoje prasidėjo lietuvių vaikų stovykla, kurioje stovyklauja 108 vaikai. Stovyklos vyriausia organizatorė ir vedėja L. Kuliavienė, komendantas Stasys Kuliavas, kapelionas kun. E. Putrimas, kuriam talkina brolis Petras Šarka, OFM, ir apie 35 vadovai. Slaugės – I. Turczyn, M. Valančius. Muzikos vadovė R. Paskočiūnienė. Ūkvedžiai – V. Pečiulis ir R. Turūnė; šeimininkės – R. Yčienė, R. Butauskienė, V. Duliniūnė, Z. Bersėnas-Cers, I. Paškauskienė ir B. Wilkinson. Ūkinių reikalų vedėjai – R. ir M. Jaglowitz; virtuvės padėjėjai – p. Pivoras ir B. Wilkinson, o nakties sargas M. Valančius. Didysis lauzas, į kurį kviečiami vaikų tėveliai ir svečiai atvykti šį šeštadienį, liepos 14, 6.30 v.v. Stovyklos tel. 705 429-2788.

– Parapijos vardu pavadinta gatvė, kurioje parapijos pastatai turi 1 numerį, jau baigta asfaltuoti. Įvažiuoti į parapiją jau galima ir iš Dundas gatvės. Parapijos adresas: 1 Resurrection Rd., Toronto, ON, M9A 5G1. Tel. nepasikeitęs 416 533-0621.

– Mišios sekmadienį, liepos 15 d.: 8 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 9.15 v.r. už a.a. Eleną Gegužienę – 3 mirties metinės; 10.30 v.r. už a.a. Oną Skukauskienę – 11 metinės, už a.a. Agotą ir Juozą Vainus, už a.a. dr. Aldoną Užupienę-Lukienę.

Muziejaus-archyvo žinios

– Muziejuje rengiama didelė Anastazijos Tamošaitienės gobelenų bei paveikslų paroda paminėti dailininkės mirties dešimtmėčiui. Paroda organizuoti padeda Lietuvių tautodailės institutas. Atidarymas įvyks rugpjūčio 25 d., uždarymas – spalio 14 d.

– Muziejaus išlaikymui auکوjo – \$1,500 “Parama” kredito kooperatyvas; \$100 – Feliksas ir Vida Mockai.

A. a. Kazimiero Barteškos atminimui jo mama Marytė Barteškienė su šeima “Kovai su vėžio liga” sergantiems vaikams Lietuvoje auکوjo \$100.

A. a. Anelės Strazdienės atminimui “Kovai su vėžio liga” Lietuvoje sergantiems vaikams auکوjo: \$100 – jos dukros Lillian, Joan ir Dianne; \$50 – A. ir K. Underhill; \$25 – D. ir J.A. Howitt, J. A. Babensee; \$20 – Ch. Anderson; \$10 – J. Z. Klevinas. M.P.

Išeivijos lietuvių klierikų studijų fondui auکوjo: \$1,000 – M. Noreikienė (kun. Vytauto Staškevičiaus šventimų proga); \$100 – A. Petkevičienė.

Toronto Maironio mokyklos mokslo metų pabaigtuvių iškilmėje Anapilio salėje garbės stalas (iš kairės): H. Lapas, G. Lapienė, D. Garbaliuskienė, dr. Č. Jonys, kun. E. Putrimas, Al. Vaičiūnas, A. Saplys

Toronto Maironio mokyklos VII ir VIII skyrių dainininkai su Andriumi Rusinu atlieka meninę programą mokslo metų pabaigtuvėse

“TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ” paskutinis numeris prieš atostogas išeis liepos 31 d., o poatostoginis numeris – rugpjūčio 21 d. Atostogų metu neveiks redakcija ir spaustuvė. Administracija dirbs visus dienas, išskyrus šventes ir savaitgalius. Redakcija ir spaustuvė po atostogų pradės dirbti rugpjūčio 14 d.

Lietuvių Namų žinios

– Liepos 8 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 305 svečiai. Pranešimo padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narė A. Skilandžiūnienė.

– Svečių knygoje pasirašė – A. Sulekauskienė, L. Juknevičienė iš Klaipėdos, A. I. Bražukai iš Vilniaus, A. A. Mačiuliai iš Floridos, E. Stakyns su žmona iš Niujorko, A. Makauskas ir G. Bazarauskas iš Alytaus, J. Hayes iš Bostono.

– LN valdybos posėdis įvyks liepos 18 d., 7 v.v.

– Lietuvių Namai ieško vyrų, galinčių dirbti prie salų paruošimo darbų, taip pat prie budėjimo. Skambinti į LN raštinę tel. 416 532-3311.

Slaugos namų žinios

– Slaugos namų statybai auکوjo: R. Žiogarys – \$640 (1,980), V. Marcinkevičius – \$1,000 (5,040), I. Kaliukevičius – \$200 (3,080), J. J. Šarūnas – \$500 (2,700), N. Šimkus – \$25 (875), Slaugos namų komitetas dėkoja visiems auکوtojams už nuosirdų dosnumą ir paramą. Slaugos namams aukos priimamos Toronte ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

A. a. žmonos Jadvygos Gabrėnienės 10 metų mirties prisiminimui Pranas Gabrėnas “Tėviškės žiburiams” auکوjo \$50.

A. a. Kazimiero Simaičio 3 metų mirties atminimui žmona Elena Simaitienė “Tėviškės žiburiams” auکوjo \$50.

A. a. Reginald Bražukienė mirus, nuosirdžiai užjausdama jos vaikus, seseris su šeimomis bei visus artimuosius, Džeją Klibingaitienę “Tėviškės žiburiams” auکوjo \$30.

A. a. Petro Žulio atminimui Kanados lietuvių fondui auکوjo: \$20 – St. Dalius, J. Stankus ir G. J. Krištolaiciai.

Anapilio keltuvo vajui S. A. Grigaliūnui auکوjo \$100.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal
sustatimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima
pacientus ir vakarais

VYTAUTAS MIŠKINIS, tarptautinio dėmesio užsitarnavusio Vilniaus berniuko ir jaunųjų choro “Ažuoliukas” meninis vadovas ir dirigentas Kanadoje š.m. spalio 28 d. 3 v.p.p., koncertuos su 40 choristų. Koncertas įvyks Mississaugos “Living Arts Centre” salėje, lengvai pasiekiamoje iš Toronto, Hamiltono, Londono bei kitų apylinkių. (Nemokamos vietos automobiliams). Patartina jau dabar iš visų vietovių rezervuoti bilietus pas Algį Nausėdą, tel. 416 231-1423 (\$30, \$20).

Kanados lietuvių fondo taryba birželio 26 d. posėdžiavo Toronto Lietuvių Namuose.

Posėdžiui vadovavo tarybos pirm. Gražina Ignaitytė. Dalyvavo tarybos nariai A. Kaminskas, S. Prakapas, D. Sher, R. Šriubis, I. Sungailienė, R. Žilinskienė ir valdybos pirm. A. Nausėda. Buvo diskutuojami einamieji reikalai. Kalbėjo KLF tarybos pirm. G. Ignaitytė, valdybos pirm. A. Nausėda. Stipendijų skirstymo komitetas susidedantis iš P. Kuro, Br. Saplio ir Irenos Ross pateikė paskirtųjų stipendijų sąrašą. Buvo gauta daug prašymų iš Lietuvos ir Suvalkijos, tačiau atskirai jiems nėra paskirta. Po \$2,100 gaus Kauno ir Vilniaus universitetai, kurie paskirs stipendijas tiems, kuriems labiausiai bus reikalinga. Aštuoni Kanados studentai, nesą KLF nariais, gavo po \$250 ir 19 studentų, priklausančių KLF – po \$300. Stipendijas bus išmokėtos rudenį, pristatius iš mokslo įstaigų pažymėjimus, kad tikrai mokosi. Kanados lietuvių fondas taip pat paskyrė \$1,000 Lietuvos ansamblui “Ažuoliukai”, \$500 laikraščiui “Vartai” bei C.A.N. D.L.E. švietimo programai. St. Prakapas

“Tėviškės žiburių” administracija ir redakcija teturi vieną telefoną liniją, kurioje prijungti ir faksas, ir interneto ryšys elektroniniam paštu. Naudojantis bet kuria iš jų, telefonas būna užimtas, įsijungia atsakovas, kuriame galima palikti žinutę arba klausimą, į kurį administratorė atsilieps, reikalui esant. Kaip ir kitose įstaigose, atsakovas registruoja balsą tik po signalo. Ištyrus telefono vartojamą “TŽ-se” nustatyta, kad antros linijos įvedimas nebūtinas ir daug brangesnis negu automatinis atsakovas.

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

Apie plaktuką ir vinis
Prireikę suvalkiečiui sukalti su-lūžusį suoliuką.

Sūnau, nubėk pas kaimyną ir paprašyk, kad paskolintų plaktuką. Sūnus nubėgo pas kaimyną ir pasakė, ko atėjęs.

Kaimynas pamastė: plaktukas geležinis, bet juk ir vinys geležinės, kalant plaktukas dėvėsis, geriau neskolinsiu.

Labai gaila, bet plaktuką jau kitam kaimynui paskolinau, – tarė kaimyno sūnui.

Kai sūnus grįžo tuščiomis namo, tėvas pasipiktino: – Nenori skolinti plaktuko, todėl taip ir pasakė.

– Tai ką dabar darysime, tėte? – susirūpino sūnus.

– Na, ką gi, sūnau... Labai gaila, bet teks kalti savoju plaktuką.

MONTREALQUE

“Litas” yra sukaupęs specialų fondą, kuriuo gali pasinaudoti tėvai, leidžiantys savo vaikus į lietuviškas stovyklas. Yra numatyta nuo šimto iki dviejų šimtų dolerių savitei vienam stovyklautojui. Tėvai, susidomėję šiuo projektu, turi susirūti su “Lito” vedėju Bruno Bulota iki rugpjūčio 1 d. asmeniškai arba telefonu (514) 766-1891.

Kanados lietuvių bendruomenės Montrealio apylinkės valdyba

ieško dešimt Krašto tarybos atstovų. Kandidatai turi būti užsimokėję solidarumo mokestį (\$10 metams), ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus, ir pasižadėti dalyvauti Krašto tarybos suvažiavimuose, kurie vyksta vieną kartą metuose. Artimiausias suvažiavimas numatytas 2001 m. spalio 27-28 dienomis Toronte. Kandidatai prašomi kreiptis į Arūną Staškevičių telefonu 450 347-0583 iki liepos 22 d. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8
Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

Pasaulio lietuvių bendruomenės žinios

Norvegijoje š.m. kovo 11 d. įsteigė Lietuvių bendruomenę (NLB). Jos valdybą sudaro: D. Medalinskaitė-Johansen, D. Bagdonienė, V. Kavaliukaitė, D. Bansevicius, R. Valantinavičius, M. Grionbek ir A. Zabulionis. Valdyba pirmame savo posėdyje aptarė statuto klausimą, pasitarta, kaip ateityje bendrauti su Norvegijos lietuvių jaunimo sąjunga, išdiskutuoti kiti rūpimi klausimai. PLB valdybos vardu M. Šmitienė perdavė NLB krašto valdybai finansinę paramą pradinėms jo veikloms, lietuviškų knygų ir įvairių žurnalų bei laikraščių, leidžiamų JAV-bėse ir Europoje.

Didž. Britanijos lietuvių sąjunga birželio 9-10 d.d. savo metiniame susirinkime išrinko valdybą, kurios pirmininke yra V. Gasperienė. Pasak pirmininkės, pastaruoju metu nebuvo užsiimta visuomenine bei kultūrine veikla, nes visas dėmesys buvo nukreiptas Lietuvių sodybos remonto reikalams. Už tat sustiprėjo Lietuvos ambasados Londone vadovaujama lietuvių kultūrinė veikla. Atsirado naujas dvi savaitinis lietuvių laikraštis Londono žinios, redaguojamas jauno žurnalisto Virgaudo Korzeniausko iš Lietuvos.

Kad būtų linksmiau...

L. STANKEVIČIUS
(Tęsinys iš praėjusio nr.)

– Kad galėčiau gerai kalbėti rusiškai, nuo ko turėčiau pradėti mokytis?

– Nuo keiksmazodžių.

– Koks geriausias būdas surasti visus gimines?

– Reikia išlošti loterijos bilietą.

– Ar reikia atrodyti stipriam, kad visi bijotų?

– Nebūtina, galima būti ir biednam.

– Ar gali vesti savo našlės sėserį? Ar tai leistina?

– Tai neįmanoma, nes jau esi miręs.

– Koks skirtumas tarp kupranugario ir žmogaus?

– Kupranugaris gali dirbti penkias valandas nieko nedarantis, o žmogus gali gerti penkias valandas nieko nedirdamas.

– Aš tiek daug skaičiau apie rūkymo žalą sveikatai, kad tiesiog nežinau ką turėčiau dabar daryti?

– Meskite skaitę.

– Kas geriausiai žino, kas mano namuose vyksta – žmona ar vaikai?

– Jūs kaimynai.

– Kas geriau – žiebtuvėlis ar degtukai?

– Degtukai. Su žiebtuvėliu dantų nekraptys.

– Koks vyras niekuomet nekalba apie savo vaikus?

– Viengungis.

– Kokia didžiausia vandens jėga pasaulyje?

– Moters ašaros?

– Koks gyvūnas nebuvo Nojaus arkoje?

– Žuvis.

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & APPLIANCES

Skambinti

R. Jareckui

Tel. 416-370-3539

arba 416-825-3328

(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Argentinijos lietuvių Mindaugo draugijos tautinių šokių narė scenoje su Lietuvos vėliava 1994 m.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

• ATLIEKAME: stalius, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus

• ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves

• STATOME: verandas, tvoras

• DENGIAME stogus.

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122